مونږ او توحيد

ليکونکي: بشير احمد لودهي

بيا کتونکي: حافظ صلاح الدين يوسف

پښتوژباړونکي: قريب الرحمن سعيد

بسم الله الرحمن الرحیم

دکتاب د ژباړې په اړه:

د۲۰۱۰ زیږدیز کال د دسمبر دمیاشتې په نیمایی کې په ناروې کې د افغانانو د امام دروند مولوي صاحب عبدالرؤف ساپې (ابوبکر) له اړخه د ایټالیې دهیواد په ګډون د څو اروپایی هیوادونو د سفر بلنه را کړل شوه. ما هم دغه بلنه ، که څه هم په روغتیایی توګه ورته تیار نه وم ، ومنله او بیا مو د دسمبر دمیاشتې په شپاړسمه د ناروې څخه دسویډن او ډنمارک نه علاوه دجرمنی دهامبورګ او مونشن ښاورنو ته سفر وکړ ، دې سفر په جریان کې په مختلفو ښارونو کې دیو شمیر دوستانو سره د څه وخت د تیرولو وروسته د اطریش له لارې ایټالیا ته ورسیدو . هلته د میلن په ښار کې څو پاکستاني دوستان ، چې زمونږ دبلنې اصلی خلک وو ، مونږ ته منتظر وو ، هلته د څو شپو او ورځو دتیرولو او په دیني مسایلو باندې دبحث او څیړنې وروسته د بیرته راستنیدو په وخت کې دهغه ځای یو منبور پاکستانې دوست (ملک حسن) ما ته څو کتابونه ډالۍ کړل چې په هغې کې یو هم د «مونږ او توحید » کتاب و. هغه له ما څخه کلکه غوښتنه وکړه چې که زه یې په پښتو ژبه و ژباړم تر څو د عامو پښتنو مسلمانانو د عقایدو په تصحیح کې څه رول ادا کړای شي .

دا کتاب ما ولوست او په ډیر دقت سره مې ولوست ، په دې کې دعقیدې د سهي کولو له پاره چې کوم قرانی دلایل وړاندې شوې او یا د رسول الله صلی الله علیه وسلم او نورو انبیاؤ په وینا او عملونو باندې استناد شوې دې ، ډیر د غور وړ دي.

ما هم د الله تعالې څخه د خیر او برکت دغوښتنو او په دې اړه د ثواب د ترلاسه کولو له پاره خپل نور کارونه شاته و غورزول او دهمدې کتاب په ژباړه مې پیل وکړ چې الحمد لله په ډیر لږ وخت کې مې د هغې ژباړه سرته ورسوله .

کیدای شی په ژباړه کې او یا د مضمون د ټیپ کولو په وخت کې څه غلطی شوی وې چې د لوستونکو په کومک به یې انشاء الله په را تلونکې کې اصلاح کړو .

ستاسې ټولو څخه دخیر او عافیت د ترلاسه کولو له پاره ددعاو منتظر یم.

الله تعالې دې زمونږ عقاید همغسې جوړ کړي لکه څنګه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته را ښوولې دي .

الله دې ددې ستر کار اجر ددې کتاب لیکونکې او تر څنګ یې زما درنو والدینو ته هم ورورسوی. (امین (

ستاسو ددعاوو منتظر :

قریب الرحمن سعید

اتم جنوري ۲۰۱۱م زیږدیز کال

ناروي ، اوسلو

دلاشريک اوذوالجلال خداۍ په نامه

سرليک:

څو کاله تر مخه مې نذيز بهتې صيب ته يو ليک وليکه. هغه ليک د (د سيالکوټ د معاشرې د اصلاح د ټولنې) له اړخه د « مونږ او توحيد » دکتاب په نامه چاپ او بيا د همدې ټولنې د مصارفو په بسپنه دخلکو تر منځ وويشل شو.

الحمدلله ! زياتو لوستونکو هغه ډير خوښ کړ. اوس دهمدې دوستانو د زيات اصرار په واسطه يو ځل بيا خپله دغه پخوانۍ ليکنه لوستونکو ته وړاندې کوم. زه ډله بندې ګناه ګنم، او دخير ددعا پرته بل کوم غرض نه لرم. ماته دخپلې بې بضاعتۍ په اړوند احساس شته. خو ددې ټولو کميو سره سره بيا هم زه ستاسې تر مخ دمخاطب کيدو جرءت کوم. کيدې شي چې زه به تاسو دخپله ځانه سره همخياله نه کړاې شم او زما دغه ځيرنه به ستاسې دعقايدو سره په ټکر کې وي ،خو سهې د غلط څخه او حق د باطل څخه د جدا کولو له پاره بايد يو ميزان او تله موجوده وي. دمسلمانانو له پاره چې کوم اصول دقران او د رسول الله صلی الله عليه وسلم دحديثو له مخې ټاکل شوي ، دهمغوې نه غوره تله او ميزان بل نه پيدا کيږي.

تاسې هم دا خبره په خپل ذهن کې وساتئ او دحق په لاره کې د تعصب خنډ مه پريږدئ ، ښکنځلې کول اويا په غصې کيدل اويا د کتاب سوځول د ليونيانو کار دې. هغه په خلاص زړه سره ولولئ اوبيا يې د قران اوحديث په تله کې وتلئ ، که خبره سهې وه نو ماته دعا وکړئ اوکه غلطه وه نو ماته ليک و ليکئ اولار ښوونه راته وکړئ. په خلاص نيت سره دعا وکړئ چې الله تعالې ماته اوتاسې ته همغه لاره را وښيې چې دهغه حبيب محمد عربي صلی الله عليه وسلم لاره وي ، الله تعالې ته غوره وي. راځئ چې يو ځاې دعا وکړو.

په دې خبره باندې اعتراف کول هم ډير اړين ګنم چې وو ايم چې زه نه کوم عالم اوفاضل يم ، نه کوم مولوي ، پير ، صوفی ، درويش او يا دشپې بيداره زاهد يم. اوددې لارې په خپلو ښيګڼو وويارم.

»هغه چې په هندو توب ناز يدو هغه نن حجازی وخوت.

ددې محفل دغه پخوانې شړل شوې نن نمازی وخوت« .

دمصداق په اساس زه هغه تور مخې يم چې د ژوند بهترين وختونه مې په جهالت او تيارو کې تيرشوي دي. لمړنۍ ښوونه مې په مندر کې پروت لمړنې ښوونځې کې ترسره کړې اودهمغې په اساس مې د همغه کوچنې والې څخه د بتانو او مندرونو سره ځانګړې غقيده درلوده. بلکه دهندو مذهب درغبت په اساس زما مور اوپلار ډير انديښمن و. دا يوازې زما درب فضل و چې دغه بې لارې يې دحرم په لور راوست. الحمدلله ، نن د فرقه پالنې د لعنت څخه اخوا او د همدردۍ د جذبې څخه ډک دخپلو دوستانو سره په دې خاطر مخاطب يم چې زما داليکنه به د کوم لارورکي له پاره دلارې مشال و ګرځي او زما له پاره به د نجات پانګه شي. شايد چې زما دغه ډير کم زحمت به دالله په دربار کې قبول شي ځکه هغه غفور اورحيم دې ، هغه به زما دغه تور مخ پريمنځې تر څو د قيامت په ورځ زه هم دخپل مخ د

ښوولو ورته يا ولرم. زه نه اديب يم او نه شاعر. چې ستونزمنه او په الفاظو کې را نغښتې ليکنه وړاندې کړم خو بيا هم زما په ليکنه کې به دژبې او بيان څه غلطيانې هم وي ، په دې خاطر تاسې زما د ليکنې ټولې خامۍ د نظره لرې کړئ او زما په اصل مقصد باندې غور او توجه وکړئ.

ما د بحث لاندې موضوع په ذهن کې د کينولو په خاطر د هغې د اوږدوالې څخه خپله لمن راټوله کړې ده. او د لنډيز څخه مې کار اخستې دې. نو که چيرې تاسې هغه ټول ياد کړل شوي ايا تو نه د سياق و سباق سره په قران کې ولولئ نو ډير زيات ګټور معلومات به ترلاسه کړئ .

بشير احمد لودهي (فتح ګړھ ، سيالکوټ)

بسم الله الرحمن الرحيم

د الله تعالې په اړه د باطله مذهبونو آند.

الف:-د الله تعالې په اړه د هندوانو آند:

دا انګیرنه به غلطه وي چې څوک وو ایي چې هندوان د الله تعالې څخه منکر دي. هندوان هم یو ائې او یو ائې یو الله مني. دا جدا خبره ده چې هغوې الله تعالې په څو نورو نومونو سره یادوي. د نمونې په توګه د هغوې په مشهور مذهبي کتاب « بګوت ګیتا» کې الله تعالې د « وشنو » په نامه یاد کړل شوې ، او د ټولو عیبونو څخه یې پاک، د هرشي خالق او پیدا کونکې ، ځارونکې او فناکونکي ګڼلې. همدغه یې د مظلومانو پناه ځاې او د حق د پلټونکو له پاره خپلو موخو ته د ورسیدلو منزل ګڼلي ، هغوې په دې ګروهه دي چې «وشنو» د «اوتارانو » په بڼه په زمکه راښکاره کیږي ، د هغوې د ویناو په اساس ، (نرسنګ) د هغې څلورم ، (رام چندرجي) د هغې اووم او (کرشن جی مهاراج) د هغې اتم «اوتار» دې. د هغوې د ویناو له مخې«وشنو » په مختلفو وختو کې په مختلفو بڼو باندې ، په همغه توګه چې نن یې مسلمانان هم وایی ،په زمکه را څرګندیږي:

وهي جو مستوې عرش تها خدا هوکر اتر پړا مدينې مين مصطفې هوکر

چاچړ وانګ مدینه ډسې تې کوټ متهن بیت الله ظاهر وچ پیر فریدن تې باطن وچ الله

متې دا بت بنا کې آپې وچ بهه ګیا جګان نون بناون والا کهړې کهیډې پې ګیا

) استغفرالله ، نعوذ باالله ثم نعوذ باالله (

د هندوانو د عقایدو په مطابق د همدې بزرګانو عبادت کول په حقیقت کې د «وشنو » عبادت کول دي. تر هغې پورې د ورسیدو له پاره د «دیوتاګانو »خوشحالول لازم او اړین دي او که نه چیرې دا «وشنو» او چیرې دا د خاورو څخه جوړ شوې انسان. اوس نو غور وکړئ چې د ننیو مسلمانانو عقیده د هغوې څخه تو پیر لري او که نه ؟

د دویم نړیوال جنګ د اور لمبو ټوله نړۍ په خپلو لمبو کې را ونغاړله. ماته هم د عسکري خدمت په لړ کې په لرې شرقي هیوادو لکه(برما او ....) کې د ګرزیدو را ګرزیدو فرصت تر لاسه شو. هلته د خلکو مذهب «بدمت یاد بوتانو عبادت» دې. ما ته د هغوې کورنو او عبادتځایو ته د ورننوتلو موقع هم تر لاسه شوه، د ګوتم بد ، بت ووینئ ، د هغوې عقیده هم د هندوانو د عقیدې سره یو شانته والې لري ، یو ائې په نومونو کې یې توپیر لیدل کیږي.

د بتانو عبادت:

دا به سهي نه وي چې وو ایو چې بت پالونکي خلک د بتانو عبادت کوي ، هغوي هم تیږه د تیږې په څیر پیژني ، که چیرې د تیږو عبادت یې هدف وایی نو بیا به یې د غرونو عبادت کاوه. ځکه هلته سترې سترې تیږې شته او تر څنګ به یې د سړکونو په جوړولو کې د تیږو د استعمالولو بې عزتي نه کوله ، خو هغه تیږه چې دکوم د روند او بزرګ شخصیت په نامه منسوب کړل شوې وی نو بیا د هغې تیږې احترام کول او د هغې عبادت کول خپل فرض ګڼی. هغوې د هغو بزرګانو عبادت کوي د کوم له پاره چې هغه تیږه یا لرګي منسوب شوې وي. د هغوې مقصد دغه تیږه یا لرګي نه وی بلکه د هغه شخصیت ذات وی ، په نړۍ کې هیڅوک هم د بتانو عبادت کونکي نه شته بلکه د بزرګانو عبادت کول یې مقصود وي.

د زمانې بدلونونه:

د جاپان په دوو سترو ښارونو ناګاساکي او هیروشیما باندې د «ستر زوې او کوچنی زوې» تر نامه لاندې د دوو اتمي بمونو په راغورزولو سره د جاپان د دې ښارونو څخه کنډرې جوړې شوې وې ،د جاپانیانو د ماتې سره سم د جرمني په عسکری ځواکونو کې هم بې نظمی را پیدا شوه او د هغې وروسته دویمه نړیواله جګړه پاې ته ورسیده. د هغې وروسته پاکستان هم منځته راغې ، د الله تعالې فضل و چې هندوان دوستان بیرته هندوستان ته ولاړل او مونږ ته مسلمان دوستان تر لاسه شول. هغه هم ډیر عجیب وخت و چې په ټولو کې د اسلام جذبه په پوره قوت سره موجوده وه . ټول د لمانځه ادا کونکي او د روژې نیونکي و. هرسهار او ماذیګر به د قران تلاوت کیده ، ما په خپلو غوږونو د راډیو څخه د لمړي ځل له پاره د ۱۹۴۷ ز کال د اګست په څوارلسمه په ډیره خوږه او خوندوره ژبه د قران تلاوت واورید. او د « نیکو خلکو کیناسته به تا نیک و ګرځوي» د وینا په مطابق ما ته د لمړی ځل له پاره د قران د لوستلو شوق راپیدا شو . زما د پلار دعاوو خپل اغیز را څرګند کړې و او زه عملا مسلمان شوم. مندر ته د تللو په ځاې مې جومات ته مخه کړه. ما به په ډیره کراره توګه د قران تلاوت کاوه ، خو زما په زړه کې یوه خبره را پورته شوې وه او هغه دا چې د ژباړې پر ته د قران لوستل به په هغه بل ژوند کې ګټور وي، خو په دې ژوند کې ترې هیڅ ډول ګټه نه شي اخستل کیدې. نو په دې خاطر ما د قران د عربي لوست تر څنګ د هغې په اردو ژباړه باندې هم پورته دقت کاوه ، ما یو کوچنې چاپ کړل شوې قران مجید را وپیره چې تاج کمپنی. خپور کړې و ،د هغې د هر آیت لاندې اردو ژباړه هم لیکل شوې وه . د قران دا نسخه اوس هم له ما سره شته . ما به په یوه ورځ کې یو څو آیتونه لوستل خو د هغې اردو ژباړه به مې په خپل ذهن کې ساتله. آیتونه به مې یو ځاې کول او بیا به مې ترې نتیجه تر لاسه کوله ، د دې تګلارې په واسطه زما او زما د دوستانو تر منځه څه اختلافات هم را ډاګیزه شول. لکه څنګه چې په قران کې الله تعالې فرمایلې دي:

»دا د برکته ډک کتاب مونږ په دې خاطر پر تا نازل کړ ، تر څو دا خلک د هغې په آیتونو باندې غور وکړي او د عقل او فکر لرونکي خلک ترې سبق تر لاسه کړي. »(ص:۳۸/۲۹(

»ایا دا خلک په قران کې غور او فکر نه کوي او یا دا چې د هغوې زړونو ته قلفونه ور اچول شوي دي «

) محمد: ۴۷/۲۴(

ما فکر وکړ چې:

کیون زیان کار بنون سود فراموش رهو ؟ فکر فردا نه کرو محو غم دوش رهو

)علامه اقبال(

»ولې زیان کاره شم او د سبا ګټه هیره کړم. د سبا فکر و نه کړم او یو اځې د اوس په غم کې واوسم«.

د علماو سره اختلاف:

دمسلمانانو سره د ناستې پاستې په وخت کې را ته د علماو د خبرو د اوریدو فرصت هم تر لاسه شو ، زه په مندر کې را لوې شوې وم ، او د بت پالونکو تر منځ مې د خپل ژوند یوه برخه تیره کړې وه. په دې خاطر مې د علماو د دې خبرې دمنلو څخه انکار وکړ چې ویل یې: د مکې کافر او مشرک د الله تعالی څخه منکر وو ، او د تیرو څخه جوړ کړل شوي بتان یې خدایان ګڼل او د هغوې بندګي یې کوله. ما د همدې پوښتنې د ځواب له پاره د قران کریم پاڼې اړولې را اړولې او د ځواب د پیدا کیدو هڅه مې کوله. ما په قران کې ولوستل چې د مکې قریشو هم یو اځې یو الله تعالی د ټولو د پیدا کونکي ، د ټولو د مالک ، حاجت روا او مشکل اسانونکې په څیر مني ، تاسو به زما په دې خبره لږ څه حیران شوې یاست خو زما دا خبره پخپله قران کریم تصدیقوي.

دمکې کفار او د الله په اړه د هغوې آند:

دمکې کفارو د نبي کریم صلی الله علیه وسلم په طریقو باندې د تللو څخه انکار وکړ،نو الله تعالی حکم وکړ چې دهغوې څخه د الله تعالی په اړه یو څو پوښتنې وکړئ ، نو د هغوې څخه چې د کوم ځواب ورکولو هیله کیده هغه هم قران کریم را نقل کړیده:

»او پر ته له شکه ، که چیرې ته د هغوې څخه وپوښتې چې اسمانونه او زمکې چا پیدا کړي دي ، او لمر او سپوږمۍ چا مسخر کړي(په کار یې اچولي دي) ، نو دوې به سمدستي ووایي چې: الله تعالی. نو دې چیرې دي ؟ الله د خپلو بندګانو څخه د هر هغه چا رزق او روزی پراخوي چې اراده یې وکړي او د هر هغه چا له پاره چې اراده وکړی روزي یې تنګوی ، بیشکه چې الله تعالی په هرشي ښه عالم او پوه دې ، او که ته د هغوې څخه وپوښتې چې د اسمان څخه او به چا نازل کړی دی ، چې په هغې سره یې زمکه د مرګ وروسته بیرته را ژوندۍ کړې ده ،نو دوې به خامخا ووایي چې الله تعالی ، نو ته ورته ووایه(اې محمده) چې: ټوله ثنا الله ته ده ، خو د دوې ډیر کي نا پوهه دی. (عنکبوت: ۶۱-۶۳/۲۹)

غور وکړئ او زه هم هر وخت په همدې فکر کې یم چې ټول الله تعالی مني ، ځکه په دې اړه پخپله الله تعالی شاهدي ورکوي نو بیا ولې هغوې لار ورکي او بې عقله و ګڼله شول ؟ په یوه بل ځای کې الله تعالی فرمایي چې:

)»اې نبي !) ورته ووایه چې: تاسې ته د اسمانه او زمکې څخه څوک روزی درکوي ؟ یا د اوریدو او کتلو د ځواکونو مالک څوک دي؟ او دژوندیو څخه مړي او دمړو څخه ژوندي څوک را باسی ؟ او هغه څوک دي چې د کارونو (په اړه) تدبیر کوی ؟ نو هغوې به هرو مرو ووایی چې الله تعالې. نو ورته ووایه چې ایا تاسې اوس هم دهغه څخه نه ویریږئ ؟» (یونس: ۱۰/۳۱(

زه په دې خبره ډیر زیات حیران وم چې په دې توګه د الله تعالې د منلو زیان څه دي ؟ مونږ یې هم همدا ډول منو. خو داسې منونکو ته یې د نه ویریدونکو خطاب کړې دې. دا ولې ؟ بیا یې وفرمایل:

»او که چیرې ته دهغوې څخه پوښتنه وکړې چې اسمانونه او زمکې چا پیدا کړي دي نودوې به ووایی چې الله. ته ورته ووایه چې: د ټولو ستاینو او تعریفونو وړ ، دالله تعالې ذات دې ، خو ددوې ډیر پرې نه پوهیږی.» (لقمان: ۳۱/۲۵(

ما دغه آیتونه په زړه کې د لټون د جذبې سره یو ځاې را یوځاې کول ، حیران وم چې نقص په څه کې دي چې زمونږ په څیر د الله تعالې منونکو ته نه پوهیدونکي وایی. ما یو ځل بیا د الله تعالې دغه وینا ولوسته چې:

»هغوې ته ووایه چې که چیرې تاسو ته څه پوهه وی نو ووایاست چې زمکه او دزمکې په سر دغه ټوله ابادې د چا ده ؟ دوې به هرو مرو ووایی چې د الله. ورته ووایه چې بیا تاسو ولې په هوش کې نه یاست ؟ دهغوې څخه وپوښته چې د اوه اسمانونو او ستر عرش مالک څوک دې ؟ دوې به هرو مرو ووایی چې الله ورته ووایه چې بیا تاسې ولې نه ویریږئ ؟ دوې ته ووایه چې: ووایاست ، که چیرې تاسې پوهیږئ چې په هر شي باندې د چا واکمنی ده. او هغه څوک دې چې پناه ورکوي او دهغه په مقابله کې هیڅوک پناه نه شي ورکولې ؟ نوهرو مرو به ووایی چې دا خو یواځې دالله پورې اړوند دي. ورته ووایه چې بیا ولې تاسو په دوکه اوفریب کې یاست ؟»(المؤمنون:۸۹-۲۳/۸۴(

هغه وخت چې ما دا آیاتونه ولوستل نو د نورو خبرو څخه پرته مې دمسلمانانو ددې شعر سره هم ډیر زیات اختلاف را پیدا شو چې وایی:

خدا کا بکړا چهرالې محمد(ص) محمد(ص) کا پکړ چهړا کویی نهین سکتا

»د خداې نیونکي به محمد خلاص کړي خو د محمد د نیونکو دخلاصون له پاره هیڅوک نه شته«

اخر ولې او څه ډول ؟ ولې یې د سیدنا محمد صلی الله علیه وسلم په مقابل کې خداې دومره محبور را څرګند کړې دې.؟ حال دا چې حقیقت دادې چې دالله تعالې په مقابل کې هیڅوک هیچاته هم پناه نه شی ورکولې.

که تاسې لږ څه توجه وکړئ نو د پورتنې ایات د لوستې څخه دا را څرګندیږي چې د مکې کفارو د زمکې او اسمانونو پیدا کونکې، دیوه قانون له مخې د لمر او سپوږمۍ څرخونکې ، دروزی د ورکولو څخه اخوا په هغې کې د کمښت او ډیرښت ، په هر شی باندې پوره او مکمل علم لرونکې ، داسمانونو څخه باران نازلونکې ، دهغې په واسطه د مړې زمکې څخه ژوند را زرغونکې ، داوریدو او لیدو د ځواکونو مالک ، دمړو شیانو څخه ژوندي او د ژوندیو څخه د مړو شیانو پیدا کونکې، ددغې ناپیدا کائیناتو پلان جوړونکې ، دزمکې او په زمکې کې دپرتو شیانو مالک ، د اوه اسمانونو او د ستر عرش مالک، چې دهغه د قدرت په لاسو کې هر څه شته ، هر چا ته پناه ورکونکې ، او هغه ذات چې دهغه په مقابل کې هیڅوک هم هیچاته پناه نه شې ورکولې ، الله تعالې یې مانه. بلکل همغسې لکه نن یې

چې مونږ او تاسې منو. بلکه زه په قران کې ددې آیت په لوستولو باندې حیران شوم چې د مکې کفار په دعاو کې هم یوه الله ته مراجعه کوي ، لکه څنګه یې چې مونږ او تاسو منو:

»او کله چې هغوې وویل: اې زمونږ پروردګاره !که چیرې دا قران په رېښتیا هم ستا له اړخه حق وي نو پرمونږ د اسمانه څخه تیږې را وورّوه ،او یا پر مونږ باندی بل کوم دردناکه عذاب را نازل کړه» (الانفال:۸/۳۲(

دا دهغه وخت خبره ده چې دمکې کفارو زمونږ د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د تبلیغ مخه و نه شوه نیولې. نو دستومانتیا نه په ډک زړه هغه وخت چې ابوجهل دبیت الله څخه طواف کاوه نو دهغې غلاف یې ونیوه او دا دعا یې وکړه. خو تاسو په دې بحث کې مه غورزیږئ ، چې دا څوک و او په کوم وخت کې او یا په کوم حالت کې یې دعا غوښته ؟آیت په څرګنده توګه وایې چې دا د قران یو منکرو ، لکه په یوه بل ځاې کې چې فرمایې:

»او وایې چې: اې زمونږ پروردګاره !زمونږ برخه د حساب دورځې څخه مخته مونږ ته راکړه» (ص:۳۸/۱۶(

ما چې هر وخت دغه آیتونه لوستل زما په حیرانتیا کې ډیرښت راته ، ما ته ډیره د تعجب او حیرانتیا خبره دا وه چې یو قوم چې زمونږ په څیر دهر شي مالک او خالق یواځې او یواځې الله تعالې ګڼې اودهرې ستونزې په وخت کې ، زمونږ په څیر ،دهمغه لورې ته د خپلې دعا لاسونه پورته کوي نو بیا مونږ دا ډول مسلمانی دعوه وکړو او هغوې دې کافر و ګڼل شي. دې قوم ته بیا بیا وویل شول چې «تاسې چیرې ګرځئ؟»....« دهغوې ډیرکې بې عقله دي»....« ایا تاسې نه ویریږئ ؟»...« ددوې ډیر بې علمه دي»...«ایا پند اونصیحت نه شئ تر لاسه کولې ؟».....« تاسې په کومه دوکه کې پریوتي یاست ؟»... اوداسې نور. قران کریم دا غوټه هم هواره کړې ده.

ولې کافر ؟:

زه د نبي اکرم صلی الله علیه وسلم او دمکې دکفارو تر منځ د دښمنیو اومخالفتونو د پیداکولو پسې ناکراره وم. دغه پاک کتاب چې:

»دخلکو له پاره هدایت او لارښوونه ده اوپه داسې څرګندو لارښوونو او تعلیماتو باندې مشتمل دې چې نیغه لاره ورښوونکې او دحق او باطل ترمنځ توپیر را څرګندونکې دې» (البقره: ۲/۱۸۵(

په دې کتاب کې ما یو آیت ولوست ، اوهمغې راته دا ستونزه حل کړه:

»هغوې د الله نه پرته دهغو خلکو بندګې او عبادت کوي چې نه ورته زیان رسولې شي او نه ګټه. خو دوې وایې چې دا شیان د الله په وړاندې زمونږ په اړه سپارښتنه کوي. اې نبي !دوې ته ووایه چې: ایا تاسې الله ته د زمکې او اسمان دهغوې شیانو په اړه خبر ورکوئ چې هغه ته یې علم نه شته ؟ الله دهغه څه نه پاک ، ستر او د لوبې خاوند دې ، چې دوې یې ورسره شریک ګرځوي.»(یونس: ۱۰/۱۸(

لږ څه غور وکړئ !په دې آیت کې یې دهغو خلکو قصور را ډاګیزه کړې دې اوهغه دا چې دوې د الله په وړاندې د کوم مړ شوې بزرګ روح ته اواز کوي ، چې هغه دې ددوې سپارښتنه وکړي ، همغه یې د الله سره شریک ګرځولې دې ، قران همدا خبره داسې را څرګندوی:

»هغو خلکو چې د الله پرته یې بل ځوک خپل ولي نیولي دي(دهغوي په اړه دوي وايي چې) مونږ په دي خاطر دهغوي بندګي کوو چې دوي به مونږ الله ته ورنزدې کړي« (الزمر: ۳/۳۹(

دخبرو لنډيز:

د قران کریم دلوستلو څخه دا ډاګيزه کیږي چې د مکې کفار هم د هندوانو په څیر د الله نه منکر نه و ، بلکه دهمغه څخه یې دعاوې غوښتلې خو تر څنګ یې دخپلو بزرګانو عبادت هم کاوه یعنې دهغوي نذر ونیاز او دهغوي په نامه یې خیراتونه هم ورکول.دهغوي په نومونو باندي یې، دهغوې د روحونو دخوشحالولو له پاره ، وظیفې هم کولې، په دې خاطر چې دوي به زمونږ په اړه سپارښتنه کوی او مونږ به الله ته ور نژدې کوي ، او که نه چیرې الله او چیرې دا خاورین انسان. بس همدغه توپیر و اوپه همدې باندې جنګ او اختلاف. دلږ څه غور اودقت وروسته زما روح په لړزه راغې ، ځکه چې زمونږ مسلمانان هم همدا سې کوي نو که چیرې ته هم همدا سې کوې نو همدا ګړئ توبه وکړه ، راځئ چې اوس د سپارښتنې په حقیقت باندې وګړیږو.

دسپارښتنې حقیقت

دسپارښتنې په تکیه ولاړ د قدرت دغه شاهکار انسان هغه څه کوي چې (الامان و الحفیظ). په وړلو او لوټولو کې مصروف وي او بیا د سپارښتنې په بنسټ په ډاګيزه توګه خوندي هم پاته کیږي. ددې علت دادې چې په انسانانو کې کمزورتیاوې شته ، یو انسان د بل انسان له پاره اړتیا احساسوي نو په دې خاطر سپارښتنه که غلطه وي یا سهي ، په هر صورت منل کیږي ، خو د الله په ستر ذات چې د مطلق قدرت خاوند دې دا مثال نه عملي کیږي ، ځکه چې پر هغې د چا فشار نه شته ، الله تعالې د انسانانو څخه یوه پوښته کړې:

»ایا ستاسې غلام له تاسې سره په هغه رزق کې برابر شریکیدې شي چې مونږ تاسو ته درکړې دې ؟ ایا تاسې د هغه څخه همداسې ویریږئ لکه څنګه چې په خپلو منځو کې یو دبل څخه ویریږئ ؟ په دې توګه مونږ د عقل اوپوهې خاوندانو ته خپل آیتونه په ځرګنده توګه بیانوو .« (الزمر:۳۰/۲۸(

لږ څه غور وکړئ ! چې تاسې د الله تعالې له اړخه په درکړل شوو اختیاراتو کې چې ستاسې خپل هم نه دي د هیچا مداخله نه شئ زغملې نو بیا د الله تعالې له پاره ولې داسې انګیرئ ؟ الله تعالې خو د چا دسپارښتنې په منلو باندې مجبور نه دې. بلکه دهغه د اجازې پرته هلته ځوک د چا په اړه سپارښتنه هم نه شي کولې. « هلته نبي او ولي ټول مجبور دي«

د الله د اجازې پر ته سپارښتنه:

»ټول هغه څه چې په اسمانونو او ټول هغه څه چې په زمکه کې دي ، ټول دهمغه دي ، ځوک به وی چې دهغه تر مخه دهغه د اجازې پرته سپارښتنه وکړي؟ هغه په ټولو هغو چې دهغه تر مخه دي او یا دهغه تر شا دي ، ښه خبر دې.« (البقره:۲/۲۵۵(

حقیقت دادې چې سپارښتنه خو دهغه چا په وړاندې کیږي چې په خپله کمزورې وي او ددې نه ویره لري چې که سپارښتنه مې و نه منله نو دا سپارښت کونکي به غمژن شي اوما ته به زیان را ورسوي. اویا کله چې زما ورته اړتیا پیدا شي نو بیا به زما کار نه کوي .

بله لاره یی داده چې: دهغه چا تر مخه چې سپارښتنه کیږی دهغه معلومات ډیر محدود وی ، هغه ته ددې ویلو اړتیا وي چې ورته وښوول شي چې هغه څه چې ستا په علم کې نه شته هغه ما ته معلوم دي ، که چیرې ته زما په خبره باندې باور ونه کړې نو ته به تیرې کونکې و ګرځې.او دا به ډیره بې انصافي وي ، په دې اساس هغه ته په دغه سپارښت کونکې باندې باور کول اړین وي، هغه فکر کوي چې کیدې شي دغه سپارښت کونکې سهي خبره کوي ، خو الله تعالې ته داسې کمزورتیا نه شی منسوبیداې ،نو بیا دسپارښتنې حقیقت به څه وي ؟ لږ څه فکر وکړئ. الله تعالې فرمایی چې:

»ایا هغوې د الله پرته نور سپارښت کونکې نیولې ؟ ورته ووایه چې: که څه هم هغوې دهیڅ شي واک و نه لري او نه پو هه او درک ولري. ورته ووایه چې: سپارښتنه او شفاعت په پوره توګه د الله په واک او اختیار کې دي.» (الزمر: ۳۹/۴۳-۴۴)

عام اعلان:

»اې نبي ! ورته ووایه چې: همغوې ته ورغږ کړئ چې تاسې (په خپل خیال کې)د الله پرته نیولې وو ، هغوې ته په اسمانونو اوزمکو کې د یوې ذرې په اندازه واک او اختیار هم نه شته. او نه هغوې ته په دې دواړو کې کومه برخه ورکړل شوې ده. او نه دهغوې څخه کوم یو د الله سره بسپنه کونکې ګرزیدې شي. هغه ته به دهمغه شخص سپارښتنه ګټه ور رسوي چې الله یی اجازه ورکړي.» (سبا: ۲۳-۳۴/۲۲)

»دهغه د اجازې پرته هیڅ ډول سپارښتنه نه شته ، همدا الله ستاسې پروردګار دې ، په دې خاطر تاسې دهمغه عبادت وکړئ ، ایا تاسې پند نه اخلئ؟» (یونس: ۱۰/۳)

اجازه څه ته وایی ؟:

په دې خبره پوهیدل په کار دي چې اجازه څه ته وایی ؟ په داسې حال کې چې ما بیا بیا ولوستل چې پر الله تعالې باندې د هیچا او هیڅ لورې فشار نه شته او نه څوک دهغه په امورو کې د مداخلې مجاز ګڼل کیږي او نه کومه سپارښتنه دهغه داجازې پرته ګټوره ثابتیداې شي نو زما په فکر کې یوه پوښتنه را پیدا شوه چې دا اجازه به څه ته وایی ؟او دا به څه ډول تر لاسه کیدې شي ؟او الله تعالې ته د ورسیدو له پاره به دکومو لارو څخه ګټه اخستل کیږي ؟

ماته ددې ټولو پوښتنو ځواب پخپله قرانکریم راکړ. او هغه ځوابونه به زه ستاسې تر مخ کیږدم ، خو د هغې څخه دمخه تاسې دهغو بخلکو په اړه لږ څه ولولئ چې هغوې د اجازې پرته سپارښتنه کړې وه ،نو دهغوې دې سپارښتنې هیڅ ډول ګټه ورته و نه شوه رسولې.

دنوح علیه السلام قصه:

نوح عليه السلام د الله تعالې نبي و. دهغه په قوم کې هم دشرک همغه ناروغتيا خپره شوې وه چې دمکې خلک پرې ککړ وو. په دې خاطر يې دهغوې اصلاح د نوح عليه السلام په غاړه کې ور واچوله. لکه چې الله تعالې فرمايي:

»بې له شکه مونږ نوح د هغه دقوم په لور ور وليږه ، ترڅو خپل قوم د دردناکه عذاب د راتلو تر مخه وويروي.« (نوح: ۷۱/۱)

همدا راز دهمدوې په اړه يو ځل بيا فرمايي چې:

»نو هغه دهغوې تر منځ پنځوس کم زر کاله (۹۵۰) کاله و اوسيد« (العنکبوت:۲۹/۱۴)

که چيرې ددې نهه سوه پنځوس کالو څخه د هغه د ژوند لمړنی څلويښت کاله وويستل شي نو بيا هم نوح عليه السلام دخپل قوم تر منځ نهه سوه اولس کاله تبليغ کړې دې او خپله ورسپارل شوې دنده يې تر سره کړې ده.(خود څلويښت کالو د مودې ويستل به ترې سهی نه وي) اما دهغه د قوم سردارانو ډول او نغارې وهلې او ويل به يې چې:

»تاسې خپل معبودان مه پريږدئ ، تاسې خپل ود ، سواع ، يغوث ، يعوق او نصر مه پريږدئ« (نوح:۷۱/۲۳)

دغه پنځه نومونه د نوح عليه السلام د قوم نيک او صالح وګړي وو. چې د مړينې وروسته خلکو هغوې الله ته د ورسيدو وسيله وګرځوله. نوح عليه السلام تر ډيرې اوږدې مودې پورې دخپل قوم له اړخه ستونزې و ګالې ، نوره يې دا په وس کې نه وه چې خپل قوم نيغې لارې ته را واړوی ،اويا يې څه ورکم کړي.دهغوې ټولې سختۍ يې و زغملې ، نوربې چې د زغم نه خبره ووتله نو دالله تعالې په وړاندې يې فرياد وکړ چې

»:اې زما ربه ! بې شکه چې زه ډير بې وسه يم ،اوس ته انتقام واخلې(زما نصرت وکړې)« (القمر:۵۴/۱۰)

بيا يې دخپل ټول ژوند پيښې بيان کړې او د الله په دربار کې يې عريضه وړاندې کړه او په اخر کې يې وويل چې:

»اې زما پروردګاره ! په زمکه باندې اوسيدونکې هيڅ کافر مه پريږده. بې له شکه ، که ته هغوې پريږدې نو هغوې به ستا بندګان بې لارې کوی او (په راتلونکې کې به) يوازې فاجرکافر اولاد زيږوي ،

اې زما پالونکيه ربه ! ما ، زما مور اوپلار ،او هغوې چې زما کورته د مومن په ځير را ننوځي،هغوې ټول او ټولو مؤمنينو نارينه و اوښځو ته بښنه وکړې اوظالمانو ته دهغوې په بربادئ او هلاکت کې ډيربښت راوړې« (نوح:-۷۱/۲۵ ۲۶)

په دې اساس حکم وشو چې:

»ته زمونږ تر سترګو لاندې او زمونږ د وحې په مطابق يوه کشتۍ جوړه کړه ، د ظالمانو په اړه له ماسره خبرې مه کوه ، بې شکه چې هغوې به غرقيږی.« (هود: ۱۱/۳۷)

بيا دهغه قوم ته هغه ورځ را ورسيده:

»نو مونږ د اسمان دروازې د سخت باران وريدو له پاره پرانستې ، او مونږ د زمکې څخه چينې را وويستې ، نو اوبه تر يوه امر پورې ، چې دمخه ورته ټاکل شوې و ،سره يو ځاې شوې» (القمر: ۱۲-۱۱/۵۴)

»ان تر دې چې کله چې زمونږ حکم راغې ، او (داوبو) تنور را وخوټيده ، نو مونږ حکم وکړ چې: په دې کشتۍ کې دهر ډول څخه دوه دوه جوړې دخپلې کورنۍ سره يو ځاې سپاره کړه ، پرته له هغه چا څخه چې دمخه يې په اړه پريکړه شوې ده. اود ايمان خاوندان هم په کې له ځانه سره سپاره کړه اودهغوې سره ډيرو لږو خلکو ايمان راوړې و .» (هود: ۴۰/۱۱)

لږ څه توجه وکړئ !نو تاسو به په خبره وپوهيږئ چې: د (اهل) يا دخپلې کورنۍ د سپرولو دحکم په وخت کې ورته وويل شول چې دهغوې څخه به هغه څوک له ځانه سره نه سپروې چې عذاب ورته مقدر شوې دې. بيا يې ورته وفرمايل چې دظالمانو په اړه به زما سره خبره نه کوې. تاسې به حيران پاته شئ چې په هغو بدنصيبو کې د نوح عليه السلام خپل زوې هم موجود و . کله يې چې خپل زوې په خطر کې وکوت نو پلرنې شفقت يې دومره په جوش کې راغې چې د الله تعالې له اړخه پرې لګيدلې بنديز يې هم له ياده ووت. لکه چې فرمايي:

»او نوح خپل زوې ته ، چې د ټولو څخه جدا ځانته ولاړ و ، ورغږ کړ. اې زما زويه !له مونږ سره سپور شه او دکافرانو دډلې څخه مه کيږه. هغه ورته وويل چې زه ددې غره په لور پناه وړم ،هغه به ما د اوبو څخه خوندي کړي. ورته يې وويل چې: نن د الله د حکم څخه هيڅوک خوندي نه پاته کيږي ، پرته له هغوې څخه چې پر هغوې پخپله الله تعالې رحم کړې وي ، او بيا دهغوې تر منځ يو موج حائل شو او هغه هم دهمغو غرق کړل شوو خلکو له ډلې څخه وګرزيد . اوبيا مو حکم وکړ چې اې زمکې خپلې اوبه را کاږه ، او اې اسمانه !اوبه دې بندې کړه، نو اوبه وچې شوې او کار پاې ته ورسيد ، او کشتۍ د جودي دغره دپاسه و دريده اوويل شول چې په ظالمانو دې لعنت وی.»(هود: ۴۴-۴۲/۱۱)

خو پلرنۍ مينه او شفقت همغسې په خپل ځاې پاته و ،او نوح عليه السلام د الله تعالې په مخکې داسې فرياد کونکې و:

»اې زما ربه !بې شکه چې زما زوې هم زما داهل څخه دې او ستا وعده هم حق ده او ته د حاکمانو حاکم يې. په ځواب کې ورته وويل شول چې اې نوحه !هغه ستا داهل څخه نه و. ځکه چې هغه د ناوړه عمل خاوند دې. نو دهغه څه په اړه چې تاته علم نه وي له ما څخه مه پوښته. زه تاته نصيحت کوم چې ته دناپوهانو څخه نه شې. عرض يې وکړ چې اې زما پروردګاره !زه دهغې خبرې د غوښتو څخه چې په اړه يې ماته علم نه وي له تا څخه پناه غواړم ،که چيرې ته ماته ببښنه و نه کړې او پرما خپل رحمت و نه کړې نو زه به د زيان کارانو له ډلې څخه و ګرزيږم.» (هود: ۴۷-۴۵/۱۱)

اوس مو وليدل چې دالهی په نظام کې هر څوک بې وسې دي ، نه يې کفارو ته سزا ورکول په وس کې و او نه يې دخپل زوې دخلاصون وس رسيده. دا پرته له اجازې سپارښتنه وه او دا يې پايلې وې. په دې ځاې کې زما عقيده تار تار وګرزيده ، چې د يارانو خبره يارانو منی ، خو د الله په اړه دا خبره بلکل غلطه ده. بلکه د الله تعالې په اړه د (يار) د لفظ استعمالول هم بې ځايه او غلط کار دې. هيڅوک هغه نه شي مجبورولې. دلته مونږ يې چې دهر مفت خوړونکې ملنګ پورې خپلې هيلې ګنډه کوو . په دې اړه هم څه فکر کول په کار دې چې د نهه نيم سوه کالو راهيسې تبليغ کونکې نبي عليه السلام دخپلو د زړه د غوښو د خلاصون په خاطر په الله تعالې باندې خپله خبره و نه شوه منلې ، نو دهغو خلکو څخه به څه هيله وکړل شي چې پخپله هم صفر دي اود نورو له پاره هم صفر دي ، لږ څه د انصافه کار

واخلئ او که چیرې خبره مې غلطه وکړه نو ما پرې خبر کړئ ،خو بې ځایه تېنګار به نه کوئ ، ددې ډله پالنې او ناپوهی د خول څخه ځانونه را بیرون کړئ په قران کې غور او تدبر وکړئ او د تعصب څخه خپل رب ته پناه یوسئ.

یوه بله غلطه انګیرنه هم را پیدا کیږي او هغه دا چې: نورو انبیاؤ ته خو اختیارات نه شته خو زمونږ نبي صلی الله علیه وسلم د ټولو انبیاؤ امام دې ، هغه د ټولو اختیاراتو خاوند ګرځول شوي دې. نو په دې خاطر د هغه روح ته په غړ کولو سره دا ړتیاو وړاندې کول روا دی. په دې لړ کې د قران کریم په دې آیت لږ څه غور وکړئ، الله تعالی د خپل پیغمبر په خوله وایی ترڅو د امت په ذهنونو او فکرونو کې اصلاح راشي.

»ورته ووایه چې: زه د الله د مشیت او ارادې پرته د خپل ځان له پاره هم د ګټې او تاوان واک نه لرم.« (الاعراف: ۷/۱۸۸)

د یونس په سورت کې هم همدا ډول حکم په ۴۹ م آیت کې راغلې دې.

بیا د دواړو جهانونو د سردار ژوند ته یو ځغلنده نظر وکړئ ! نو ددې آیتونو ریښتونوالې به درته را څرګند شي.
د نمونې په توګه: انس رضی الله عنه وایی چې زه د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره یو ځای د ابو سیف کور ته ولاړم ، هغه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د زوې ابراهیم «رض» د دایي(رضایی مور) میړه و . رسول الله صلی الله علیه وسلم ابراهیم په خپله غیږ کې را واخست، هغه یې ښکل کړ او بوې یې کړ یعنې خپله پوزه او خوله یې د هغه په خوله باندې داسې کیښوول لکه څوک چې یو شي بوي کوي. ددې نه څو ورځې وروسته یو ځل بیا د ابو سیف کور ته ورغلو . په دې وخت کې ابراهیم «رض» د نزع په حال کې و ، د هغه په کتلو سره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د مبارکو سترګو څخه اوښکې را روانې شوې ، عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه ورته وویل چې: اې دالله رسوله: ته هم ژاړې ؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې: اې د عوف زویه ! دا د رحمت اوښکې دي. ددې خبرې وروسته د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سترګو څخه یو ځل بیا اوښکې را روانې شوې او بیا یې وفرمایل چې:

»سترګې اوښکې تویوي ، زړه غمژن دې ، خو مونږ به په خپله ژبه همغه خبره کوو چې زمونږ پروردګار پرې راضي ګیږي ، اې ابراهیمه ! بې شکه چې مونږ ستا په بیلتون باندې غمګینه یو «.

) صحیح البخاري ، باب قول النبي صلی الله علیه وسلم ، انا بک لمحزونون ، ۱۳۰۳ م حدیث(

دا دې الله او دا دې د الله بنده. چې د هغه د مشیت او ارادې په وړاندې بلکل بې وسه دې. زه تر یوه وخته پورې په همدې فکر کې ډوب وم چې یو اوچت ځای ته د ورختلو له پاره زینې ته اړتیا وي ، نو د کوم یو ستر شخصیت ته د ور رسیدو له پاره باید یو مناسب چینل **proper Channel** موجود وی. اخر الله ته د ورسیدو له پاره به همدا بزرګان یو مناسب چینل **proper Channel** وی ، د هغه د اجازې د ترلاسه کولو له پاره به هم یوې وسیلې ته اړتیا لیدل کیږي. هغه وسیله به زه هرو مرو تاسو ته در وښایم. خو د هغې تر مخه د نبي صلی الله علیه وسلم د ژوند یو څو پیښې په لنډه توګه درته بیانوم.

• د احد په جنګ کې زیات شمیر مسلمانان په شهادت ور سیدل ، په دې ډله کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خوږ کاکا سیدنا حمزه رضی الله عنه هم شهید شو . رسول الله صلی الله علیه وسلم دا غم تر اخره پورې له یاده و نه ویوست. د هغه قاتل وحشي رضی الله عنه مسلمان شو خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل چې:

هيڅکله هم زما په وړاندې مه راځه ، ځکه ستا په کتلو سره ماته خپل کاکا تر سترګو کيږي. په دې جنګ کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم غاښ مبارک هم شهيد شو او ډيرې ضربې يې هم وخوړلې. دا ټول د الله مشيت او اراده وه او که نه څوک به دداسې مصيبتونو د زغم شوق ولري ؟

- رسول الله صلی الله علیه وسلم طايف ته د تبليغ له پاره ولاړ ، زيد بن حارثه رضی الله عنه ورسره ملګرې و .د طايف سردارانو درسول الله صلی الله علیه وسلم بلنه و نه منله. بلکه د هغه پر خلاف يې د هغه ځاي بد سلوکه ځوانان را وپارول ، هغوې درسول الله صلی الله علیه وسلم پر خلاف بد ه ژبه کاروله او د هغه مبارک ذات يې په کاڼو او تيږو ويشته ، ان تر دې چې د هغه مبارک وجود زخمي شو او دومره ويني ترې و بهيدې چې پڼې مبارکې يې د وينو ځخه ډکې شوې ، د رسول الله صلی الله علیه وسلم زړه وويريد خو هغه بدمعاشو هغه کيناستو ته هم پرې نښود او د تيږو د ويشتلو په بدرګه يې د هغه ځايه تللو ته مجبور کړ.دا و د الله تعالې مشيت او دا و دهمغه د بنده مجبوري چې دهغه د مشيت تر مخه يې درلوده. ددې نه علاوه نورې ډيرې پيښې ددې آيتونو رښتونولې ثابتوي ، خو د لنډيز په خاطر يې نشم بيانولې.

دیوې غلطې انګیرنې سهی کول:

زما يو دوست زما ذهن په يوه عجيب فکر کې ډوب کړ. تاسې بايد دهغې ځخه ځانونه خوندي وساتئ. هغه دا چې هغه خو نبي و ، دهغه معامله دالله سره ده. دهغه له پاره چې الله څه وغواړي وکړي کوي يې. ځکه دهغه سپارښتنه به همغه څوک کوي چې دهغه ځخه پورته وي ، زمونږ له پاره خو به همغه سپارښتنه کوي ،هغه زمونږ له پاره وسيله ده ، په دې اړه زما دغه غلطه انګيرنه قران کريم داسې سهي کړه:

»اې نبي ! دوې ته ووايه چې: زه تاسې ته دهيڅ ډول ګټې اويا زيان ددرسيدو واک نه لرم « .

)الجن: ۷۲/۲۱(

ددې تصديق ماته په دې ډول ترلاسه شو چې د منافقينو رئيس عبدالله بن ابي ومړ ، هغه په ځرګنده توګه په خپل ژوند کې درسول الله صلی الله علیه وسلم د خوشحالولو هڅه کوله ، رسول الله صلی الله علیه وسلم د مرګ په وخت کې ورته خپل مبارک کميس هم ور واغوست ، دهغه د جنازې لمونځ يې هم ادا کړ او هغه ته يې د بښنې له پاره دعا هم وکړه. خو څرنګه چې د الله تعالې اجازه نه وه نو په دې خاطر ددواړو جهانونو سردار ته دالله تعالې له اړخه دا ځواب وويل شو:

»که چيرې ته دهغه له پاره بښنه وغواړې او که و يې نه غواړې(برابره ده) ،بلکه که ته دهغه له پاره اويا ځلې هم بښنه وغواړې بيا به هم الله هغه ته بښنه و نه کړي« (التوبه: ۹/۸۰(

»د نبي او دايمان دخاوندانو سره هيڅکله هم نه ښايي چې د مشرکينو له پاره دبښنې دعا وکړي ،که څه هم هغوې ددوې نژدې خپلوان وي ، په داسې حال کې چې دا ډاګيزه وی چې هغوې د دوزخ د اور خاوندان دي. (التوبه: ۹/۱۱۳(

بيا يې وفرمايل چې:

»كه چيرې د هغوې څخه کوم يو ومري ، نو د هغوې د جنازې لمونځ مه کوئ ، بلکه د هغې په قبر باندې هم مه درېږئ« (التوبه: ۹/۸۴(

بل ارخ:

دا خو د اجازې پرته د خير اراده وه چې پوره نه شوه. او س يې دا بل ارخ ووينئ. نبي صلی الله عليه وسلم د يوه قوم د غوښتنې په اساس د هغوې د ښوونې او روزنې له پاره د هغوې سره اويا کسه قاريان و استول. دا د هغه قوم له ارخه يو جال و ، هغوې دا قاريان ټول شهيدان کړل ، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د دې ظلم او تيرې خبر را ورسيد نو هغه صلی الله عليه وسلم ډير غمگين شو او يوه مياشت يې په پرلپسې توگه د سهار په لمانځه کې د قنوت نازله د لو ست په وخت کې د دې ظالمانو له پاره بددعاوې کولې ، او د خپلو بنديانو د راپريښولو له پاره يې لاسونه د الله دربار ته غځول. د هغه صلی الله عليه وسلم الفاظ دا و چې:

»اې الله ! وليد بن وليد ، سلمه بن هشام او عياش بن ابوربيعه ته خلاصون په برخه کړې ، اې الله ! ته په دغه مضرقوم باندې خپل سخت عذاب نازل کړې او دا عذاب پرې د قحط په شکل کې را نازله کړې دا سې قحط چې د يوسف عليه السلام د وخت د قحط په څير وي (يعنې اوه کاله په پرلپسې توگه .(

تاسو غور وکړئ چې نبي صلی الله عليه وسلم څومره غمژن او قهريدلی و چې دا بد دعاوې يې په لوړ اواز سره کولې: « اې زما ربه ! ته په فلان او فلان باندې لعنت وکړه » (صحيح البخاري ، الفسير ، باب ليس لک من الامر شیء ، ۴۵۲۰م حديث(

يعنې رسول الله صلی الله عليه وسلم د هغو عربو قبيلو نوم اخسته چې په قتل کې شريک و ، دا بد دعاوې تر هغې پورې جاري وې تر څو چې دا حکم راغې:

»اې نبي ! په دې معامله کې تا ته هيڅ ډول اختيار نه شته ، که چيرې الله وغواړي نو هغه خلک ښښلې هم شي او عذاب ورکولې هم شي ،بې شکه چې هغوې ظالمان دی ، په ځمکه او اسمان کې هر څه د الله له پاره دي ، هر چا ته چې هغه وغواړی ښښنه کولې شي او چا ته چې وغواړی عذاب ورکوي او الله ډير زيات ښښونکې او مهربانه دې.«العمران : ۱۲۹-۳/۱۲۸(

د دې آيت څخه:

خدا کا بکړا چهرالې محمد(ص) محمد(ص) کا پکړ چهړا کويی نهين سکتا

د دې شعر حقيقت هم په پوره توگه را څرگنديږي ، ځکه چې نبي صلی الله عليه وسلم غوښتل چې ځان ترې خلاص کړې خو خلاص يې نه شو کړې او غوښتل يې چې هغوې ونيسي خو ويې نه شو نيولې ، دا الله مقام هغه دې او د بنده مقام دا دې.

ددې خبرې د کولو تر مخه چې د الله له اړخه اجازه څه ته وایی ، او دا اجازه څه ډول شونې ده ، زه دا اړینه ګڼم چې تاسې د یوه بل سر درد څخه بیرون و کاږم. او هغه دا چې د قبر خاوند ، دبت خاوند یا د ځای او کور خاوند چې ددې مادي ژوند د قیودو څخه ازاد شي او د الله تعالی میلمه و ګرځي نو هغه زمونږ د دعاګانو ، چغو او مناجاتو څخه بې نیازه او بې خبره ګرځي. البته هغوې زمونږ د اخلاص نه د ډکو دعاګانو له پاره اړتیا لري ، په دې خاطر مونږ د جنازې په لمانځه کې د هغوې له پاره دعاګانې کوو.

د مړینې نه وروسته سپارښتنه:

ډیر شمیر عالمان د قران کریم دوه ایتونه ددې ثبوت له پاره وړاندې کوي چې شهید ژوندي دي ،په دې خاطر د هغوې څخه کومک غوښتل او د هغوې په واسطه سپارښتنه کول روا دي. زه د لنډیز په خاطر په دې آیتونو باندې بحث کول نه غواړم مګر دومره هرو مرو ویل غواړم چې د الله د اجازې پرته دژوندیو د سپارښتنې پایلې څه شوې ؟ تاسو هغه ټولې وکتلې ، اوس دغه څو پیښې په لاندې توګه وړاندې کوم تر څو غلطې انګیرنې له منځه ولاړې شي او د مرګ نه وروسته دژوندانه انځور ستاسو په ذهنونو کې را وڅرخي.

د کهف د اصحابو قصه:

دا دهغو ژوندیو اولیاو قصه ده چې په خپل ژوند کې دزمکې په سطحه باندې درې سوه نهه کاله ویده شوي وو. هغوې به دستو مانتیا په وخت کې خپل اړخونه بدلول ، خو کله چې الله تعالی هغوې د خوبه را ویښ کړل نو د زمانې او وخت د بدلون د حالاتو څخه بې خبره وو . دا قصه د قران په ژبه ولولئ او ویې واورئ ، لکه چې الله تعالی فرمایی:

»ایا تاسې ګمان کوئ چې دغار ملګري (اصحاب غار) او دکتبو خاوند ان(هغه ځوانان چې د خپل ایمان د خوندي ساتلو په خاطر یې په دغه غار کې پناه اخستې وه او بیا یې په غار باندې دیادګار لیکنه وشوه) ، زمونږ د نښو څخه یو عجیبه نښه وه ؟(الکهف: ۱۸/۹(

او بیا فرمایی چې:

»مونږ دهغوې حال په سهي او څرګنده توګه تاته بیانوو ، بې شکه چې هغوې یو څو ځوانان وو ، چې پر خپل رب یې ایمان راوستې و ، اومونږ هغوې ته په لارښوونه او هدایت کې نور هم ډیرښت راوست. هغه وخت چې هغوې (د جابر حکمران په دربار کې) و دریدل نو مونږ دهغوې زړونه کلک کړل ، کله چې هغوې و دریدل نو ویې ویل چې: زمونږ پروردګار خو هغه دې چې د اسمانونو او زمکو پروردګار دې. مونږ دهغه نه علاوه بل کوم معبود نه را بولو ، (که چیرې مونږ دا سې وکړل)نو دا به د عقل نه لرې خبره وي. دا خو زمونږ دا قوم دې چې دهغه پرته یې نور معبودان نیولې دي. ولې بیا دخپل دغې کار له پاره څرګند دلیل نه را وړاندې کوي ؟ دهغه چا څخه به بل ستر ظالم څوک وي چې په الله پورې درواغ و تړی ؟» الکهف: ۱۵-۱۸/۱۳(

دا خبرې دغه د الله دوستان دهغه جابر حکمران په دربار کې ، چې وقیانوس نومیده ، ولاړ دي او کوي یې. هغوې یې ددې حکمران دربار ته د توحید ویلو په جرم را وړی و . الله تعالی د هغوې حوصلې ورکلکې کړې اودهغوې په زړونو کې یې دا خبره ورواچوله چې:

»کله چې تاسې د دې خلکو او د الله پرته د هغوې د نورو معبودانو څخه جدا شوئ نو په غار کې پناه واخلئ تر څو ستاسې پروردګار ستاسې له پاره د خپل رحمت لمنه پراخه کړي او ستاسې له پاره د هغې څخه د ارام وسايل را پيدا کړي.» (الکهف: ۱۸/۱۲)

ويل کيږي چې باد شاه د کوم مصلحت له مخې او د خپلو مصروفياتو په اساس د غه کار تر يوه وخته پورې شاته وغورځواه ، دغه د الله دوستان د دې ځاې څخه د وتلو سمدستې وروسته هغه غار ته پناه راوړه چې الله تعالې دهغوې په زړونو کې القا کړې و . دهغوې سره دهغوې يو وفاداره سپې هم روان و ، کله چې دوې غار ته ورننوتل نو د ډاډ ساه يې واخسته او بيا يې دا دعا ولوستله:

»اې زمونږ پروردګاره ! پر مونږ د خپله اړخه رحمت را نازل کړه او مونږ ته زمونږ په امورو کې سهي لار ښوونه وکړه» (الکهف: ۱۸/۱۰)

دوې د ويرې او ستومانتيا په اساس همهلته پريوتل او ويده شول ،الله تعالې دهغوې کيفيت دا ډول بيانوي:

»په دغه غار کې مونږ تر څو کالو پورې دهغوې په غوږونو باندې پرده را غوړولې وه .»(الکهف:۱۸/۱۱)

»او لمر به د را ختولو په وخت کې ووينې چې د غار ښي لورې ته ميلان کوي او کله چې لويږي نو پريږدي دوې کينې لورې ته او دوې د دې غار په ارت ميدن کې دی ، دغه (ياد ونه) د الله د قدرت د نښو څخه ده ، الله چې هر چا ته سمه صافه لاره ور وښووله نو همغه د سمې صافې لارې موندونکې دې او هر هغه څوک يې چې بې لارې (ګمراه) کړ نو د هغه له پاره به هيڅ ولي او دوست لاره ښوونکې و نه مومې.

او ته به ګمان کوې په دوې ويښ دي حال دا چې دوې ويده دي، او مونږ دوې په ښي او کينې اړخ اړو را اړوو ، اودوې سپې (دغار په خوله کې) ددواړو څنګلو په غځولو سره د زمکې په مخ پروت دې ، نو که چيرې ورپورته شې ته دوې ته او دوې ووينې نو هرومرو به ته د دوې څخه په تيښته را وتښتې ، او هرو مرو به د هغوې ويره پر تا را خپره شي.»(الکهف:۱۸-۱۸/۱۷)

هغوې همداسې په پوره ډاډ سره ويده و ، ان تر دې چې:

» هغوې په دې غار کې د درې سوه اونهه کالو څخه ډيره موده پراته و » (الکهف: ۱۸/۲۵)

او بيا يې وفرمايل چې:

»او په دې توګه مونږ هغوې را بيداره کړل تر څو پخپلو منځو کې يو د بل څخه وپوښتي. دهغوې څخه يوه وپوښتل چې: څومره موده وشوه چې ويده شوې يې ؟ يوه ورځ او يا د يوې ورځې لږ څه برخه ، بيا يې وويل چې ستاسې پرورګار ښه پوهيږي چې تاسې څومره موده ويده شوي ياست. راځئ د خپلو ملګرو څخه يوه ته دا پيسې ورکړئ او ښار ته يې و ليږئ چې کوم خوراک پاکيزه وي نو د همغې څخه دې يې تاسو ته راوړي ، خو هغه ته په کار ده چې نرمې خبرې وکړي او ستاسې په اړه هيچاته هم څه و نه وايي. هغوې خو داسې خلک دي چې که پر تاسې باندې غالب شول نو تاسې به د تيږو په ويشتلو باندې ووژني اويا به مو بيرته خپل مذهب ته ور واړوي نو بيا به هيڅکله هم تاسې بريالي نه شئ. (الکهف:۲۰-۱۸/۱۹)

لږ څه غور وکړئ چې هغوې درې سوه او نهه کاله هلته په غار کې ویده وو. هغوې د زمکې په مخ ساه هم اخسته، اړخونه یې هم بدلول، خو د دنیا او د دنیا د شیانو څخه دومره بې خبره و چې دا احساس هم ورته نه و پیدا شوې چې څومره پسرلي یې په سر تیر شوې او خزان شوي دی او د تاج او تخت څومره خاوندان له منځه تللي او خاوري شوي دی، هغوې خطر ونه محسوسول خو هغوې ته د ا ډاګیزه نه وه چې د هغه چانه چې دوې تېنتیدلی و هغه ډیره موده مخکې دد ې دنیا څخه تللي دې او پاته خلک د دوې درنښت کونکي او همدرده دي، دا د زمکې په سر د ژوندیو ویده شوو اولیاؤ کرامو حال و، نو بیا به څوک څه ډول وایی چې د زمکې تر منځ د ډیرې ډیرې خاورو او ښختو لاندې پروت، د الله کوم دوست به، چې دا الله ځانګړې میلمه هم وي ستا د حالاتو، او ستا د ستونزو او مشکلاتو څخه خبر اوسي. الله دې مونږ د قران د توحید د نظریې سره اشنان کړي. امین.

د عزیر علیه السلام قصه:

په فریب او دوکه کې اچونکي دې تا په دوکه و انه چوي، ځکه چې دا خوب دې خو د مړینی وروسته بنده د الله تعالې سره یو ځای کیږي هغه زمونږ د حالاتو څخه ښه خبر دې او زمونږه سپارښتنه به کوي......

راځئ دیوه نبي سیدنا عزیر علیه السلام قصه واورئ، هغه په یوه خره باندې سپور په سفر روان و چې مرګ پرې راغې، هغه نژدې یو کال هلته مړ پروت و او بیا را ژوندې کړل شو، خو هغه د زمانې د بدلونونو څخه بې خبره و. الله تعالې و فرمایل چې:

»او یا د هغه چا په څیر چې په یوه وران ویجاړ کلي تیریده، هغه وویل چې الله څه ډول دوې د مړینی وروسته را ژوندي کوي نو الله هغه هم د مرګ په خوب ویده کړ او تر سلو کالو پورې مړ پروت و. بیا یې هغه را ژوندې کړ، د هغه څخه وپوښتل شو چې ته په دې حال کې څومره پاته شوې یې. ورته یې وویل چې یوه ورځ، یا دیوې ورځې یوه برخه. ورته وویل شول چې ته سل کاله دلته په همدې حالت کې پروت وې. اوس نو ته دخپل خوراک څښاک شیانو په لور ووینه، هغه خراب شوي نه دي، د خپلې سپرلۍ (خره) په لور ووینه، مونږ تا د خلکو له پاره نښه ګرځوو، او د هغو هډوکو په لور ووینه، چې مونږ څه ډول هغه بیرته جوړوو او په غوښه او پوستکي یې پټوو.« (القره: ۲/۲۵۹)

که چیرې تاسې په دې پیښو لږ څه فکر وکړئ نو په دې خبره به و پوهیږئ چې د مړینې د پیښیدو وروسته د دې نړۍ سره د هر نبی او بزرګ اړیکي پرې کیږي، هغوې زمونږ چغې او سوري نه شی اوریدلې او نه زمونږ فریاد ته را رسیدلې شی.

بد ه یې مه ګڼئ بلکه فکر پرې وکړئ او قران ولولئ. په دې کې ستاسو له پاره ګټه ده، په غصې کې تاسې ته هیڅ ډول ګټه نه شته، راځئ اوس یو ځل دا ولولئ:

»د هغه وګړي څخه به ډیر ګمراه او لار ورکې څوک وي چې د الله پرته هغو ته غږ کوی چې د قیامت تر ورځې پورې د هغې غږ نه شي قبلولې او هغه د دوې د چغو او سورو څخه هم بې خبره دي، بیا نو په کومه ورځ چې خلک سره راټول کړل شي نو هغه به د دې ورغږ کونکو دښمن وي او د هغوې د عبادت څخه به انکار کوي.«(الاحقاف:۶-۵/۲۴)

لږ څه غور وکړئ ! بلکل ډاګيزه کيږی چې ددې څخه يواځې بت مراد نه دي بلکه ټول هغه شخصيات ترې مراد دي چې کوم بت يا قبر ورته منسوبيږي. او خلک ورته په پوره عقيدې او ګروهې سره غږ کوي که چيرې يقين مو نه راځی نو بيا دقران کريم دا ځاې ولولئ ، لکه چې فرمايي:

»ايا دا خلک هغوې د الله سره شريکان جوړوی چې نه څه پيدا کولې شي بلکه په خپله پيدا شوي دي ، هغوې ددوې سره دکومک کولو توان هم نه لري او نه دخپل ځان له پاره څه کولې شي«.

)الاعراف:۱۹۲-۷/۱۹۱(

»بې شکه ، هغوې چې تاسې د الله پرته را بولئ ،هغوې هم ستاسې په څير بندګان دي ، نو تاسو هغوې را وبولئ او وينئ که چيرې ريښتوني ياست ، چې هغوې به ستاسې بلنه و مني ، ايا هغوې پښې لری چې پرې ولاړشی ؟ايا هغوې لاسونه لري چې پرې نيول وکړاې شي ؟ايا هغوې سترګې لری چې پرې وکتلې شي ؟ايا هغوې غوږونه لری چې پرې واوريدلې شي ؟» (الاعراف: ۱۹۵-۷/۱۹۴(

فکر وکړئ ! چې دداسې وګړې څخه بل د رحم وړ څوک وي چې د مطلق قدرت خاوند الله له ياده و کاږي او هغو بزرګانو ته چغې کړي چې زمونږ په څير بندګان دي ، خو دهغوې غږی کار نه کوي ، دا بت نه دې بلکه (عباد امثالکم) ستاسې په څير بندګان دي... بيا يې وفرمايل:

»او د الله نه پرته چې کوم خلک دوې را بولې هغوې هيڅ شې هم نه شي پيدا کولې بلکه هغوې پخپله پيدا کړل شوي دي ، هغوې مړه دي ، ژوندي نه دي ، او هغوې په دې هم نه پوهيږی چې کله به راپورته کيږي.» (النحل:۲۱-۱۲/۲۰(

دبتانو خو د راپورته کيدو پوښتنه هم نه را پيدا کيږي. په دې اساس دا همدا بزرګان دی ، هغوې ته دا معلومه هم نه ده چې هغوې ته د را بللو له پاره اوازونه کيږی ، هغوې به دقيامت په ورځ يواځې انکار نه کوي بلکه جنګ جنګړه به هم کوي. لکه چې فرمايي:

»او په هغه ورځ به مونږ دوې ټول سره رايوځاې کړو ، بيا به شريک جوړونکو ته ووايو چې تاسې او ستاسې شر يکان دې په خپلو ځاېو کې و دريږي ، بيا به مونږ هغوې چې د الله سره يې شريکول ، سره جدا جدا کړو ، هغوې به ورته ووايي چې تاسې هيڅکله هم زمونږ عبادت نه دې کړې ، زمونږ او ستاسې تر منځ يواځې الله د ګواه په څير کافي دې چې بې له شکه چې مونږ ستاسې دعبادت څخه بلکل بې خبره وو .» (يونس: ۲۹-۱/۲۸(

الله تعالې دې وکړي چې اوس تاسې پوه شوي ياست ، چې دا جګړه کونکي به بوتان نه وي بلکه همدا بزرګان به وي ځکه چې الله تعالې دهغوې څخه هم ځواب غواړي او هغوې به دخپل ځان دپاکوالې دثابتولو په خاطر جګړه کوی.

»په هغه ورځ چې د الله پرته د نورو دعبادت کونکي او دهغوې معبودان به الله سره را ټول کړي نو هغوې ته به ووايي چې: ايا تاسو زما دا بندګان بې لارې کړی وو يا دوې په خپله بې لارې شوي و .؟ هغوې به ځواب ورکړي چې ستا ذات خو دهر څه څخه پاک دې ، له مونږه سره پخپله دا نه ښايي چې ستا پرته بل څوک خپل کارساز و ګڼو خو ته پخپله هغوې ته او دهغوې پلرونو او نيکونو ته ګټه ور رسوې. ان تردې چې دوې ستا يادول هم هير کړل او دوې يو هلاک کيدونکې قوم و ګرزيد.(بيا به الله تعالې مشرکانو ته ووايي چې: اې مشرکانو !) هغه دعوې چې تاسې يې نن کوئ

په هغې کې خو هغوئ تاسې دروغجن کړي ،بیا به تاسو دالله د عذاب مخ هم و نه شئ اړولې او نه به تا سو ته کوم ملاتړې ، بسپنه کونکې او مدد رسونکې وي.»(الفرقان: ۱۹-۱۷/۲۵)

زما ورونو ! ایا تاسې اوس هم دا ګمان کوئ چې هغه بزرګ نه دې بلکه بت دې ! اوس به دیوه بزرګ دنوم په اخستلو سره ستاسو دا شک هم ورک کړم ، لکه چې الله تعالې فرمایي:

»کله چې الله ووایې چې: اې عیسې ابن مریم ! ایا تا هغوئ ته ویلې و چې ما او زما مور دالله نه علاوه خپل کار جوړونکې و نیسئ ؟ هغه به ځواب ورکړي چې: ستا ذات خو پاک دې ، ماته دا نه ښایي چې داسې خبره وکړم چې دکولو حق یې نه لرم.که چیرې ما کړې هم وایې نو تاته به یې علم و.ځکه چې ته زما د زړه په خبره پوهیږې خو زه ستا دزړه په خبره نه پوهیږم ، بې شکه چې ته په غیب پوهیدونکې یې. ما هغوئ ته ددې پرته نور څه نه وویلې دڅه په اړه چې تا حکم کړې و اوهغه دا چې د الله عبادت وکړئ، هغه چې زما اوستاسو پروردګار دې ، تر هغو چې زه دهغوئ تر منځ وم ، ما هغوئ څارل ، خو کله چې تا زه دنړۍ څخه پورته کړم نو بیا خو دهغوئ څارونکې همته یې. بې شکه چې د هر څه څارونکې اولیدونکې ته یې « .

)المائده: ۱۱۷-۱۱۲/۵(

نو څوک چې اوس هم پرې نه پوهیږې نو دهغه به څه علاج وي ؟ ما ویلې و چې په نړۍ کې هیڅوک بت پاله نه شته. د بت د عبادت څخه یې مراد د اصل بزرګ عبادت دې. خو دمړینې وروسته هیڅ بزرګ زمونږ د حالت څخه خبر نه دې. دا بزرګ به زمونږ دعبادت څخه انکار کوی او دخپل ځان دپاکوالې په خاطر به جګړې کوی. لکه څنګه چې عیسې علیه السلام وویل.

زما مسلمانانو ورونو ! لږ څه فکر وکړئ چې مونږ څه کوو ؟ مولانا حالي څومره ښه ویلې دي.

»هغوئ چې د بت عبادت کوي نو کافر ګڼل کیږي ، او که څوک خداې ته زوې ثابت کړي هغه هم کافر دی ، که اور ته خپله قبله وایی نو هم کافر ګڼل کیږي او که په کواکبو کې کرشمې لټوي هم کافر دي

خو مؤمنانو ته لارې پرانستې دي، د چاد عبادت له پاره یې چې شوق کیږي هغه کوي!

که غواړي نو د نبی څخه خداې جوړوي ، او د امامانو رتبې دنبیانو څخه هم لوړوی ،

شپه اوورځ په زیارتونو باندې څادرونه نذر کوي اود شهیدانو قبرونو ته ورځې او دعاګانې ترې غواړي.

ددوې په دې کار نه دهغوئ په توحید کې کوم خلل پیښیږي،نه یې اسلام خراب شي او نه یې ایمان زیانمنیږي« !!

دمشرک مثال:

که په پورته ایتونو لږ څه غور وکړئ نو په دې خبره به پوه شئ چې شرک څه ته وایی او توحید څه شې دې؟ دمشرک عقیده په کوم پوخ بنسټ نه وی ولاړه ، بلکه هسې په واهیاتو او بې بنسټه شیانو ولاړه وي. خو مشرکان بیا همدا د

خپله ځانه جوړه شوې باطله او واهی عقيده خپل معراج ګڼي او په همدا سې مشرکانه خبرو کې خپل ژوند تيروي ، چې تر اخره پورې يې هدايت نه په برخه کيږي. الله تعالې د مشرک مثال دا سې بيانوي:

»هغو خلکو چې د الله نه پرته يې نور ملاتړي نيولي دی د هغوې مثال د غڼې په څير دې چې کور جوړوي ، او تر ټولو ډير کمزورې کور د غڼې کور دې ،کاشکې دوې پرې پوهيدلې.«(العنکبوت:۲۹/۱۴(

لږ څه ژور فکر وکړئ !لکه څنګه چې غڼه د خپل وجود د داخل څخه مواد راباسي او خپله جاله پرې جوړوي نو په همدې توګه مشرک هم د خپل ځان د داخل څخه د خيالاتو او وهمونو نه ډکه يو عقيده جوړوي، او لکه څنګه چې غڼه په خپل هغه کمزورې کور کې کيني او فکر کوی چې په يوه ډيره مضبوطه او مستحکمه کلا کې ناسته ده نو په همدې توګه مشرک هم د خپله ځانه د جوړو شوو خدايانو په وهمونو کې ناست وي او هغه د خپل ځان له پاره د کلکو ديوالونو يوه مستحکم پناه ځاې ګڼي. او لکه څنګه چې ديوې غڼې جاله د باد ديوې څپې سره له منځه ځي په همدې توګه د توحيد د يوه ګذار سره سم د مشرک هغه د وهمونو ډک خيالات هم دوړې وړې کيږي. فکر وکړئ چې شرک څه شې دې ؟اودهغې پايلې څومره ناهيلې کونکی دی؟ الله تعالې د مشرک د مثال د بيانولو په لړ کې فرمايي چې:

»اې خلکو !ستاسو له پاره يو مثال ذکر کيږی ، هغه په غور سره واورئ !دالله نه پرته ټول هغه څوک چې تاسې يې ر ا بولئ هغوې يوه مچ هم نه شي پيدا کولې که څه هم هغوې ټول ددې کار له پاره سره راټول شي. (بلکه هغوې دومره بې وسه دي) چې که چيرې مچ ترې څه يوسي نو بيرته يې ترې را ستنولې نه شي ، غوښتونکې هم کمزورې او د چانه چې غوښتل شوي هغه هم کمزروې او بې وسه دې. حقيقت دادې چې دې مشرکينو د الله قدر نه دې پيژندلې ، بې شکه چې الله ډيرزيات قدرت خاوند اوپه هرشي غالب دې.« (الحج: ۷۴-۲۲/۷۳(

دې خلکو ته بيابيا فکر کول په کار دې او سمد ستې ورته توبه کول په کار دي چې د (ياعلي مدد ، يا مشکل کشا ، يا شيخ عبدالقادر جيلاني...) او نورو له پاره اواز کوي ، مشرکان خو د ډير زيات رحم وړ خلک دي چې د هر در او دروازې خاورې څاټوی او خپل ژوند تيروي ،خو هيڅ هم په لاس نه ورځي. الله تعالې په قران کريم کې فرمايي چې:

»د همغې (الله) رابلل حق دي ، مشرکان چې د هغه پرته نور خلک رابولي نو هغوي د هغوې هيڅ دعا نه شي قبلولې.(ددې مثال د هغه تږي په څير دې) چې خپل لاس د اوبو په لور ور غځوي ترڅو د هغه خولې ته را ورسيږي ، خو دا اوبه هيڅکله هم د هغه خولې ته نه رسيږي ،په همدې توګه د کافرانو دعاوې هم بې کاره ثابتيږي.«(الرعد: ۱۳/۱۴(

يوسف عليه السلام هم همدا خبره خپلو بنديانو ملګرو ته کړې وه لکه چې فرمايي:

»اې زما د بنديخانې ملګرو !ايا څو خدايان غوره دی او که يو اځې او يو اځې يو او زبردست الله غوره دې ؟تاسې د هغو پرته د بل چا بندګې نه کوئ چې تاسو او ستاسو پلرونو د هغوې له پاره څو نومونه ايښودې دي ، او د هغې له پاره الله هيڅ دليل نه دې نازل کړې. دالله پرته د هيچا حکومت نه شته ، هغه ويلي دی چې: زما پرته د بل چا عبادت مه کوئ ،همدا پوخ دين دې ،خوزيات خلک پرې نه پوهيږي«.

)يوسف: ۴۰-۱۲/۳۹(

د وسيلې حقيقت او طريقه يې:

دا د ليک داسې يوه تخته ده چې تر عنوان لاندې يې ګڼ شمير وګړو د شرک او بدعت د کانونه پرانستې دي. دغه بد قماشه وګړي زمونږ د دولت او مال لوټولو ته ناست دي خو مونږ فکر کوو چې دوی پر مونږ ډېر ستر احسان کوي. خدای خبر چې د همدې عنوان لاندې به د څومره خلکو عزتونه تر پښو لاندې کيږي او د څومره خلکو ايمانونه به لوټل کيږي ، دا لړۍ په ډېره عياره توګه په پرلپسې توګه روانه ده. راځئ چې ووينو چې دا وسيله څه شې دې؟ تر ټولو لمړۍ دا آيت ولولئ!

»اې خلکو !تاسو ټول د الله محتاج ياست ، او الله غنی او حميد دې.« (فاطر: ۳۵/۱۵(

ټول خلک محتاج دي ، يوازې همغه ذات بې نيازه او بې پروا ذات دې. هغه دې ته هم اړتيا نه لري چې تعريف دې يې وکړل شي. که د هغه څوک تعريف وکړي او که و يې نه کړي هغه په ټولو صفتونو ښايسته دې.

راځئ چې د يو څو محتاجو وګړو حالات و لولو. اووينو چې هغوې د خپلو اړتياو په وخت کې څه ډول الله تعالې ته خپل ځانونه رسولي دي ، تر څو مونږ هم د هغوې په قدم ولاړ شو او همغه وسيله اختيار کړو چې هغوې اختيار کړې وه. مونږ د نوح عليه السلام قصه مخته ياده کړه ، بيا په غور سره ولولئ چې هغه په څه ډول د الله تعالې د کومک د تر لاسه کولو له پاره هڅې کړې وې. په همدې لړ کې د نورو انبياؤ عليه السلام پيښې په لاندې توګه بيانوو.

سيدنا ادم عليه السلام:

که چيرې کومه غلطي وشي نو د ابليس په څير بايد زړور و نه اوسيږي ، بلکه دا دم عليه السلام په څير سمد ستې ښښنه غوښتل په کار دي ، الله تعالې توبه کونکي ډير غوره ګڼي. تاسو د ادم عليه السلام حالات و وينئ:

وسيله:

الله تعالې ادم عليه السلام را پيدا کړ او په ډير فخر سره يې هغه ته خپل خلافت ور بابښه. په ملايکو يې ورته سجده وکړه او سجده نه کونکي يې د خپلې درګاه څخه وشړل. ادم عليه السلام ته يې په جنت کې د اوسيدو حکم وکړ او ديوې ونې څخه پرته يې د نورو ټولو ونو د ميوو د خوړلو اجازه ورکړه ، خو شيطان چې د انسان ازلي دښمن دې ، او د انسان د بې لارې کولو له پاره سوګند ياد کړې و ، همغه ادم عليه السلام د همغې ونې د ميوې خوړلو ته و هڅاوه چې ترې منه کړل شوې و ، په همدې کار سره ادم عليه السلام د جنت څخه را وويستل شو. خو ادم عليه السلام د الله تعالې دا ناخوښي و نه شوه زغملې او په ډير عذر سره يې ترې معافي او ښښنه و غوښتله ، الله تعالې فرمايي:

»ادم د خپل رب څخه څو کليمې زده کړې بيا هغه د هغه په لور متوجه شو.« (القرة: ۲/۳۷(

الله تعالې همدا ډول تګلاره ډيره خوښوي، ځکه يې ادم عليه السلام ته هم همدا تګلاره پخپله ور وښودله.«(ادم او حوا) دواړو عرض وکړ چې: اې زمونږ پروردګاره !مونږ په خپلو ځانونو باندې ظلم کړې دي ، که چيرې ته مونږ ته ښښنه و نه کړې ، او پر مونږ رحم ونه کړې نو مونږ به د زيان کارانو له ډلې څخه شو.« (الاعراف: ۷/۲۳(

زما مشوره داده چې تاسې د قران کریم دغه پورتنې یاد کړل شوي پیښې په مکمله توګه ولولئ ، یعنې دغه آیتونه د ترجمې سره یو ځاې ولولئ.

سیدنا یونس علیه السلام:

یونس علیه السلام د الله تعالې نبي و ، کومو کلیو ته چې هغه مبعوث شوې و هغوې د هغه بلنه و نه منله. دا کشمکش تر ډیرې مودې پورې روان و ، اخر سیدنا یونس علیه االسلام د خپل قوم نه ناهیلې شو او د الله تعالې په دربار کې یې شکایت وکړ ، قوم ته یې په اخري ځل ګواښ ورکړل شو چې که چیرې د خپلو اعمالو څخه لاس وانخلي نو د درې ورځو وروسته به په عذاب ککړ شي ، د دې اعلان د کولو څخه وروسته هغه د کلي څخه ووت ،خلکو هم دعذاب نښې نښانې و کتلې نو د کلیو څخه ووتل او په ژړا اوفریاد سره یې د ښښې غوښتنه وکړه ، استغفار او ښښنه د تقدیر مخ بدلوي ، د الله تعالې رحمت په جوش کې راغې او عذاب و تنبول شو. خلک د یونس علیه السلام په لټه کې شول ، د بله اړخه یونس علیه السلام د خپل قوم څخه ناهیلې د الله تعالې د اجازې پرته بل کوم لورې ته روان شوې و ، په لاره کې دریاب را ته. د دریاب څخه د تیریدو په خاطر په کشتۍ کې کیناست. خو کشتۍ توپاني شوه ، پریکړه وشوه چې کوم غلام د خپل مالک څخه را تښتیدلې دې او په دې کشتۍ کې ناست دې ، پچه واچول شوه خو دا پچه په بیا بیا د یونس علیه السلام په نامه راووتله. خلکو د ځان د خوندي ساتلو په خاطر یونس علیه السلام په دریاب کې ور وغورځاوه. قران کریم دا قصه دا سې بیان کړې ده:

»بې شکه ، یونس د پیغمبرانو څخه و. کله چې هغه د بار کړل شوې کشتۍ په لور ور منډې کړې ، نو خلکو پچه واچوله او هغه یې په دریاب کې ور ګذار کړ بیا هغه یوه ماهي تیر کړ ، او بیا پښیمانه شو «.

)الصفت: ۱۴۲-۳۷/۱۳۹(

»بیا هغه په تیارو کې پروت او اواز یې کاوه چې: ستا پرته بل د عبادت وړ نه شته ، ستا ذات پاک دې ، بې شکه چې زه د ظالمانو څخه یم.» (الانبیاء: ۲۱/۸۷(

»که چیرې هغه په همدې توګه تسبیح نه کولې ، نو تر قیامته پورې به د هغې (ماهي) په ګیډه کې پروت پاته وې.» (الصفت: ۱۴۴-۳۷/۱۴۳(

لږ څه غور وکړئ !د الله د نبي غوښتنه وه چې قوم ته یې د هغو د ګناهونو په خاطر سزا ورکړل شي خو الله هغه قوم ته ښښنه کول غوښتل ، حشر یې څه شو ؟او څوک غالب شو ؟ څوک وایې چې: « یار د یار خبره مني » ، د ښښنې د غوښتنې دغه طریقه ده چې هر کله چې څوک په کوم مصیبت کې را ونښلي او کله چې غلطی ترې وشي ، نو د زړه له کومې استغفار او توبه وکړي ، نو توبه یې منل کیږي.

سیدنا ابراهیم علیه السلام:

د الله تعالې جلیل القدر نبي و. د الله تعالې په لاره کې یې د یوه ازمېښت پسې بل ازمېښت ګاللې دې ، کله چې یې عمر زړښت ته ورسید نو د زوې له پاره یې اړتیا محسوس کړه نو دعا یې وکړه چې:

»اې زما پروردګاره !ما ته یو صالح زوې را په برخه کړه» (الصفت: ۳۷/۱۰۰(

سیدنا ذکریا علیه السلام:

دا د الله تعالې نبي و او د عیسې علیه السلام د مور ماما و . همغه د الله تعالې په حکم سره د مریم علیه السلام د پالنې کفالت په غاړه اخستې و . خپل اولادونه یې نه درلودل. زړښت ته ور نژدې شو . ښځه یې هم شنډه شوې وه ، ددې تر څنګ ډیره کمزورې شوې هم وه . هغه به ډیر وخت مریم علیه السلام په خپله حجره کې په عبادت کې مصروفه پرېښوده او دروازه به یې پسې تړله او خپلې حجرې ته به ورته. خو کله به چې را ستون شو نو د مریم علیه السلام تر مخ به یې تازه میوې او خوارک کوت. ترې ویې پوښتل چې دغه ټول هر څه تا ته له کومه راځي ؟ هغې ځواب ورکړ چې دالله له اړخه. هغه چې هر چاته وغواړي بې حده او حسابه روزي ورکوي. د ذکریا علیه السلام ذهن سمدستې همغې لورې ته ولاړ او ویې ویل چې زه هم دالله تعالې څخه زوې غواړم ، په دې اساس یې دعا وکړه چې:

»اې زما پروردګاره ! د زړښت په اساس مې هډوکې کمزورې او د سر ویښتان مې سپین شوې دي ، اوما چې کله هم له تا غوښتي تا بې برخې نه یم پرېښې. او ماته زما څخه وروسته زما د وروړګلوې څخه د بدکاریو په اړه ویره ده ، زما ښځه شنډه ده خو ته ما ته د خپل خاص فضل له مخې زوې را په برخه کړه «

)مریم: ۵-۴/۱۹(

غور وکړئ چې الله ته د ورسیدو له پاره وسیله څه شې دي ؟ په بل عبارت: دعا په خپله وسیله ده. الله تعالې اولاد ورکوي او که نه هغه هم بزرګان درلودل. دعاګانې همغه اوري ، تاسې یې هم د همغه څخه وغواړئ ، هغه ستاسو دعا اوری او د هغه پرته بل هیڅوک تاسې ته څه نه شي درکولې ، په قران کریم کې په یوه بل ځای کې فرمایي چې:

»د زمکې او اسمانونو سلطنت د الله له پاره دي ،هر څه چې وغواړي پیدا کوی یې، چاته چې وغواړی لوڼې ورکوی او چاته چې وغواړي زوې، اویا لوڼې او زامن دواړه ورکوي او څوک چې وغواړي شنډ یې پرېږدي.« (الشورې: ۵۰-۴۹/۴۲(

که چیرې تاسې هم اولاد غواړئ نو په همدې توګه یې وغواړئ ، د درګاه ګانو خاورې مه څټئ ، ما د زکریا علیه السلام دغه دعا په خپل ځان باندې هم ازمیښت کړې ده او دا ډیره مجربه نسخه ده:

»رب هب لي من لدنک ذریة طیبة انک سمیع الدعاء – اې زما پروردګاره ! ماته د خپل قدرت له مخې پاکیزه اولاد را په برخه کړې ، بې شکه چې ته دعا اوریدونکې یې. « (ال عمران ۳/۳۸ (

د سیدنا ایوب علیه السلام قصه:

اوس نو د یوه ناروغه قصه واورئ ! سیدنا ایوب علیه السلام د الله تعالې نبي و ، ازمیښت پرې راغې او ناروغه پریوت. ان تر دې چې ناروغتیایې اخرې حد ته ورسیده. اولاد یې هم ټول له منځه ولاړ. مال او دولت یې هم له یوه سره ختم شو. نوکرانو او چاکرانو یې هم خدمت پرېښود . دیوې پرته یې نورې ټولې ښځې هم بې وفا وختلې او ترې ولاړې. د روغتیا له پاره یې وسیلې ته اړتیا وه ،خو په ښکاره توګه څه نه تر سترګو کیدل. دالله تعالې په دربار کې یې عرض وکړ چې:

»بې شکه چې ماته ډیر زیات تکلیف رسیدلې او ته د ټولو رحم کونکو څخه ډیر زیات رحم کونکې یې« (الانبیاء: ۲۱/۸۳)

زه خو دعا کوم چې: اې زمونږ ربه ! د ټولې نړۍ ناروغانو ته شفا ور په برخه کړه. خو که چیرې ته ناروغه یې نو د درگاه گانو د خاورو د څښولو په ځای د مالک الملک الله سره په خبر و پیل وکړئ ، او د اسې ورسره مخاطب شئ لکه د غه ناروغ چې ورسره شوې و. په دې خبره کې به هیڅ ډول مبالغه نه وی چې هر هغه خبره چې د زړه څخه را بیرون کیږي هغه ډیره اغیزمنه وي ، همدا دعا وسیله ده. ستا نیت ، ستا خلوص او ستا یقین پخپله ډیره غوره وسیله ده.

سیدنا موسې علیه السلام:

راځئ او س د یوه مسافر وسیله ووینئ او دا چې هغه څه ډول د خپل ځان له پاره د کومک غوښتنه کوي. موسې علیه السلام د الله نبي و ، او الله تعالې هغه د فرعون د ټولو بندیزونو سره سره را پیدا کړ ،بلکه پخپله د فرعون په غیږ کې یې را ستر کړ ، یوه ورځ د دوو جنگ کونکو څخه یې یوه د موسې علیه السلام څخه د بسپنې غوښتنه وکړه ، خبره نه منونکې ته یې چې کله یو سوک ورکړ نه هغه په زمکه پریوت او مړ شو. هغه کس یې چې خلاص کړې و په بله ورځ یې وکوت چې د یوه بل کس سره په جگړه بوخت دې او بیا یې د موسې علیه السلام څخه د بسپنې له پاره ورغږ کړ. موسې علیه السلام ور مخته شو او ورته یې وویل چې ته هره ورځ په جنگونو کې بوخت یې. هغه د دې ویرې چې د پرون په څیر به نن ما په سوک ووهي او وبه مې وژني ، ورته یې وویل چې ته غواړې ما هم هغسې ووژنې ، لکه پرون دې چې هغه بل سړې په سوک وواژه ! په دې توگه د تیرې ورځې د قتل راز را څرگند شو ، خبره د فرعون دربار ته ورسیده او د موسې علیه السلام د وژلو حکم صادر کړل شو. د فرعون په درباریانو کې یو کس د موسې علیه السلام خیر غوښتونکې و ، هغه را منډې کړې او موسې علیه السلام یې د حالاتو څخه خبر کړ. او مشوره یې ورکړه چې د مصر څخه بیرون کومې لورې ته و تښتې. موسې علیه السلام و تښتید ، ویریده هم او لاره ورته هم نه معلومه. ډیر لرې واټن یې وواهه او وږې تږې د یوه ښار تر څنگ د یوه کوهي سره نژدې د ونو بوټو په گڼ ځاې کې کیناست. خلکو به او به را خستې. موسې علیه السلام دوه ځوانې نجونې وکتلې چې خپلې اوزې یې د او بو څخه په سختۍ سره تمبولې ، د موسې علیه السلام زړه پرې خوږ شو ، نژدې ورغې او علت یې ترې وپوښت. نو هغوې ورته خپله مجبوري ووېله. هغه د نیک خویه خلکو په څیر کار وکړ ، نارینه یې د هغه ځایه لرې کړل او دا دواړه نجونو یې را مخته کړې او د هغوې مال یې خړوبه کړ. لکه چې قران کریم فرمایي:

»موسې د هغوې څناورو ته او به ورکړې ، بیا یوه سورې کې کیناست او ویې ویل چې: اې زما پالونکیه ربه ! د ښیگڼو څخه چې هر څه ته ماته را نازل کړې نو زه د همغې محتاج یم.« (القصص: ۲۸/۲۴)

غور وکړئ ، د وسیلې له پاره چې هره خبره د زړه څخه را وزي هغه اغیز شیندې ، پخپله دعا وسیله ده ، هغه ته نه یو اځې د اوسیدو ځاې ور په برخه شو بلکه ښځه ورته هم تر لاسه شوه. هغه ته د یوه بزرگ شفقت ور په برخه شو او په دې توگه ورته سکون را پیدا شو.

سیدنا لوط علیه السلام

راځئ او س د الله د داسې یوه نبي قصه ولولو چې عزت یې تر گوابن لاندې دې ، هیڅوک یې پوښتنه کونکې هم نه شته. دا د الله بنده او د سیدنا ابراهیم علیه السلام وراره دې. هغه د سیدنا ابراهیم علیه السلام سره یو ځاې هجرت

کړې و، هغه د سدوم دکلیود خلکو د اصلاح کولو له پاره مامور شوې و. په دې خلکو کې بې حیایي تر خپلې اخرې پولې پورې رسیدلې وه. نارینه و دنارینه و سره (لواطت)یا بدفعلې کوله او په دې باندې یې فخر او ویاړ هم کاوه. لوط علیه السلام تر ډیرې مودې پورې دخپل قوم دغه ناوړه کارونه زغمل، بلاخره د الله تعالی له اړخه په هغوې نیونه راغله. داسې وشول چې ملایکې د ډیرو ښایسته هلکانو په څیر دې قوم ته راغلې، لوط علیه السلام دهغوې په کتلو سره ډیر وارخطا شو، هغه په خپل کور کې دې میلمنو ته ځاې ورکړ، قوم یې په کور راوخوت او په کلکه یې ترې و غوښتل ترڅو دا ښایسته هلکان هغوې ته ور حواله کړي. لوط علیه السلام ورته عذر او زاری کولې او ورته یې ویل چې ما دخپلو دغو میلمنو تر مخه مه سپکوئ، خو دهغوې غوښتنه وار په وار ځواکمنیده. لوط علیه السلام دخپلو لوڼو اویا دهغوې دښځو په لور ورته اشاره وکړه چې خپلې غوښتنې دهمغوې څخه په شرعي لاره پوره کړي، خو دهغه دا خبرې بې ګټې وې، لوط علیه السلام ورته د ناهیلی په حال کې وویل چې ایا ستاسو تر منځه کوم پوه او د عقل خاوند شته چې زما په دې خبرو غور و دقت وکړي. هغه په افسوس سره وویل چې: کاشکې ما یوه مضبوطه کلا درلودې چې پناه مې په کې اخستلاې شوې، شپه راغله، قوم یې د کور ددیوالونو څخه را پورته شول او دکور انګړ ته را ننوتل، دروازې یې ورماتې کړې نو په دې وخت کې لوط علیه السلام دالله تعالی څخه مرسته و غوښته. په دې اړه قران ته غوږ شئ.

»اې زما ربه ! ددې مفسد قوم پر خلاف زما سره مرسته او کومک وکړې.» (العنکبوت: ۲۹/۳۰(

»هغوې هغه د خپلو میلمنو دخوندي ساتلو څخه منع کاوه نو مونږ دهغوې سترګې ړندې کړې«.

)القمر: ۵۴/۳۷(

غور اودقت وکړئ ! څومره بې وسي وه خو دخپل قوم په مقابل کې یې هیڅ هم نه شو کولې. اخر یې دالله تعالی په دربار کې فریاد وکړ، نو اوس څه شې وسیله شو ؟...دعا.....دعا وسیله وګرزیده، ډیره ستره وسیله، خبره را نه اوږدیږي، اوس زه غواړم نور مثالونه همدلته پریږدم او د رسول الله صلی الله علیه وسلم لورې ته را ګرځم.

ددواړو جهانونو سردار (صلی الله علیه وسلم:(

حالات داسې شول چې قریشو رسول الله صلی الله علیه وسلم دمکې څخه وویست، بیا یې په مدینی باندې هم یرغل راوړ، تر څو پیر او مرشد د مریدانو سره یو ځاې له منځه یوسی، د بدر په میدان کې مقابله وشوه، توازن تهووینئ، یوې لورې ته زرکسه ازمیینت شوې جنګي ځواک او بلې لورې ته:

تھي ان کي پاس دو گھوڑے چھ زرھین ، اٹھ شمشیرین   پلٹنې آئے تھے یه لوگ دنیا بھر کي تقدیرین

»دهغوې سره وو دوه آسونه ،شپږ زرهی او اته توري راغلی ودوې تر څو بدل کړي ددنیا تقدیرونه «

دا وه تش لاسی درې سوه دیارلس مسلمانان، دهر کتونکې سترګې ورته دحیرانتیا څخه خلاصې پاته کیدې. هغوې په پوره پوهې سره خپل ځانونه دمرګ په کومې کې ور غورځول، د دواړو جهانونو سردار ټوله شپه په خپله خیمه کې ژاړی او د الله دربار کې دعاوې کوي، اوښکې تویوي اودا دعا لولی:

»اې زما الله ! هغه وعده چې له ما سره دې کړې وه ، پوره کړه. اې زما ربه ! که چيرې د اسلام دغه کوچنۍ ډله له منځه ولاړه شي نو بيا به ستا عبادت هيڅوک نه کوي «

)صحيح مسلم ، الجهاد ، باب الامداد بالملائيکه في غزوة بدر و اباحة الغنائم ، ۱۷۶۳م حديث (.

يو شاعر دا دعا داسې را لنډه کړې ده:

»يا الهی ! اوس نو ته هغه د معراج د شپې وعده پورا کړه ، هغه وعده دې چې د محمد سره کړې وه هغه همدا نن پوره کړه.

که چيرې دښمنانو هغه د دې نړۍ څخه محو کړ ، نو په دې جهان به ستا د عبادت کولو له پاره هيڅوک نه وي «.

اوس نو همتاسو پخپله پريکړه وکړئ چې مشکل اسانه ونکی څوک دې ؟ اوبيا ووينئ چې د الله تعالې څخه د غوښتلو له پاره څه ډول وسيله په کار ده؟

خوله بنت ثعلبه رضی الله عنها:

اوس ديوې ښځې خبرې واورئ ، دا ښځه د بني خزرج د قبيلې پورې تړلې ده ، ميړه يې ورته په غصه کې مور وويلې ، د رواجي دستور په اساس دا يو داسې طلاق و چې بيرته ستنيدل ترې نا شوني و. دا ښځه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته راغله ، رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته د دستور په مطابق وويل چې دا خو طلاق دي ، دکائناتو د ټولو غوره شخصيت څخه د ناهيلۍ وروسته دا ښځه همل‌ته کيناسته او د الله تعالې په وړاندې يې فرياد پيل کړ او تر هغې وخته پورې يې د پورته کيدو څخه انکار کاوه ترڅو چې دا رواج شوې دستور لغوه شوې نه و. په رسول الله صلی الله عليه وسلم باندې د وحې د راتلو حالت راغې اودا آياتونه را نازل شول.

»بې شکه الله دهغې ښځې خبره واوريده چې له تاسره يې دخپل ميړه په اړه جګړه کوله ، د الله ترمخه يې فرياد کاوه ،الله ستاسې ددواړو خبرې اوريدې ، بې شکه چې الله اوريدونکې او کتونکې دې. ستاسې څخه چې کوم خلک د خپلو ښځو څخه ظهار کوي (يعنې ميندې ورته وايي) ، دهغوې ښځې دهغوې ميندې نه ګرزيږي ، دهغوې ميندې همغه دې چې دوې ترې پيدا شوي دي. هغوې په ژبو باندې ډيره ناخوښه اودرواغ خبره کوي خو الله ښښونکې او عفوه کونکې ذات دې.»(المجادلة: ۲-۱/۵۸(

فکر وکړئ چې هغه خلک څومره ناپوهه دي چې په الله باندې درواغ وايي ، چې ګويا هغه د هغوې خبره نه اوری ، دا داسې ستره ګناه ده چې د الله تعالې د غضب سبب ګرځي. الله تعالې يې اوري خو چې څوک بلونکې خو وی. مونږ خو د کرم لورې ته ميلان لرو ، چې کوم سوال کونکې نه شته نو لاره به څوک و ښيئ؟ لاره او منزل نه شته ، روزنه عامه ده خو وړ جوهر نه شته ، او دهغې خاورې څخه چې د ادم تعمير شوې دې دا هغه خاوره نه ده .

د الله تعالې دروازه مه پريږدئ ، له ځانه داسې فقير جوړ کړئ او دهغې د دروازې درشيې دومره کلک و نيسئ چې تاسو دهغه په بندګۍ متيقين شئ. رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلې چې:

»دالله څخه په پوره يقين سره دعا وغواړئ ، ضرور به قبليږي. خو په دې پوه شئ چې دغافلو اولوبيدونکې زړونو دعا نه قبلوي.» (جامع الترمذي ، الدعوات ، باب ب ۶۵، ۳۴۷۹م حديث(

يعنې په داسې توګه دعا مه غواړئ چې دکوم زيارت سره مو هم د وفادارۍ ژمنه تړلې وي او په رسمي توګه دعا دالله تعالې څخه غواړئ. حقيقت دادې چې الله تعالې دخپلو بندګانو سره ډېره زياته مينه اومحبت کوي ، رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي چې:

»بې شکه ، ستا رب حيا کونکې او کريم ذات دې. هغه دخپلو بندګانو څخه حيا کوي ، چې کله د هغه بنده خپل لاسونه ددعا له پاره پورته کړي او هغه دې دهغه لاسونه دهغه لورې ته خالي را وګرځوي « .

)سنن ابي داود ، الوتر ، باب الدعاء ۱۴۸۸م حديث(

دغه ډول دعا زده کړئ لکه څنګه چې سيدې خوله رضی الله عنها الله ته کوله. دهغې په دعا باندې الله تعالې سمد ستي وحې را نازله کړه ، دا الله تعالې دومره باريک ليدونکې او دومره نژدې دې چې سمد ستي يې يو رواجي قانون منسوخ کړ او په راتلونکې کې يې دداسې عمل کونکو له پاره سزا و ټاکله. د مجادلې سورت ولولئ..

خو يوه په زړه پورې خبره به تاسې ته وکړم او هغه دا چې د ې ښځې ته د صحابو تر منځ ډير ستر مقام په برخه شو ځکه چې هغې داسې يو فرياد وکړ چې دعرش مالک پرې فورا اوسمد ستي مهربانه شو او حکم يې را وليږه.

يوه ورځ سيدنا عمر رضی الله عنه د څو کسو صحابوو سره يوځاې روان و ، چې په لاره کې ورته دا ښځه مخته راغله ، هغې سيدنا عمر رضی الله عنه تم کړ ، هغه رضی الله عنه تر ډيره پورې سر ټيټ کړې و اودهغې خبرې يې اوريدلې ، يوه ملګرې يې ورته وويل چې: اميرالمؤمين ! تا دقريشو سرداران ددې بوډۍ له پاره دومره اوږده و درول. سيدنا عمر رضې الله عنه ورته وفرمايل: تاسې پوهيږئ چې دا څوک وه ؟ دا خوله بنت ثعلبه رضی الله عنها وه ، دا هغه ښځه وه چې دهغې شکايت په اوه اسمانونو کې اوريدل شوې و. په الله سوګند چې که دې ښځې زه د شپې تر ناوخته پورې هم درولې واې نوزه به ورته ولاړ واې. او يوازې د لمونځونو په وخت کې به مې ترې معذرت غوښت«.

يوځل دا ښځه د سيدنا عمر رضی الله عنه سره په لاره کې مخ شوه ، سلام يې ورته وکړ ، دسلام ځواب يې ورکړ او ورته يې وويل چې: « اې عمره ! يو وخت و چې ما ته د عکاظ په بازار کې کتلې وې ، هغه وخت يې تاته عمير وايه ، کوتک به دې په لاس کې و او ګډې به دې څرولې ، بيا څه موده تيره شوه او ستا نوم عمر و ګرزيد . اوبيا يو وخت داسې راغې چې ته امير المؤمنين شوې ، د رعيت په اړه دې دالله نه ويره وکړه ، ياد ساته ، هغوې چې د الله د وعيد څخه ويريږي نو هغه ته لرې کس هم دخپل خپلوان په څير ښکاري ، هغه چې د مرګ څخه ويريږي دهغه په اړه دا انديښنه وي چې هغه به هغه څه له لاسه ورکړي د کوم څه د خوندي کولو له پاره چې هڅې کوي.» جارود عبدي رضی الله عنه چې دعمر رضی الله عنه سره يو ځاې و ، وويل: اې ښځې ! تا د اميرالمؤمنين تر مخه ژبه را وويستله ! سيدنا عمر رضی الله عنه ورته وويل چې: « پوهيږې چې دا څوک ده ؟ ددې خبره خو د اوه اسمانونو نه پورته اوريدل شوې په دې خاطر عمر ددې خبرې په ډير غور سره اوريدل غواړي «

لږ څه غور وکړئ ! دې ښځې ته رسول الله صلی الله عليه وسلم ځواب ورکړې و چې: اوس هيڅ نه کيږي ،مګر الله تعالې ورته وفرمايل چې: « و تشتکی الې الله» يعنې دهغې شکايت پخپله وسيله وګرزيده

»دزړه څخه چې کومه خبره راو ځي اغیز لري.«

تر ټولو ستره وسیله:

دصالح عمل او دعاو څخه بله ستره وسیله نه شته. لکه چې الله تعالې فرمایي:

»او ستا پروردګار فرمایي چې: تاسې له ما څخه دعا وغواړئ، زه ستاسې دعاوې قبلوم، هغوې چې په ضد کې را ځي اوزما دعبادت څخه مخ اړوي هغه به هرومرو ذلیل او خوار ګرځي او ددوزخ په اور کې به وراچول کیږي« (المؤمن: ۴۰/۲۰(

آیت په څرګنده توګه بیانوي چې دعا عبادت دې او یواځې د الله حق دې چې ورته وکړل شي. ددعا نه کول تکبر او لویی ده او دنه غوښتونکو ځاې جهنم دې. اوس یوه په زړه پورې قصه بیانوم او خبره را لنډوم.

د سیدنا ابن عمر رضی الله عنهم څخه روایت دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی چې: ستاسې څخه مخته درې کسه تیرشوې، هغوې په لاره روان و چې ناڅاپه پرې باران را وورید. هغوې په یوه غار کې پناه واخسته. (دپاسه پرې یوه ستره تیږه را پریوته) او دغار خوله یې بنده کړه. یوه بل ته وویل چې: ملګرو! په الله سوګند چې د ریښتیا پرته به بل هیڅ څه تاسې ددې مصیبت نه خلاص نه کړي. په دې خاطر تاسو هر یوه ته په کار دي چې دهغه څه په وسیله دعا وغواړئ چې دهغې په اړه تاسو پوهیږئ چې هغه عمل مو په خالصه توګه د الله په خاطر کړې و.

دلمړي وګړي قصه:

دهغوې دډلې څخه یوه وویل چې: اې الله! ته ښه پوهیږې چې ما یو مزدور درلود چې د اوه منو وریجو په بدل کې یې زما نوکري کوله، هغه ولاړ او مزدوري یې پریښوده، ما دهغې دغه اوه منه وریجې په پټي کې و کرلې او بیا مې دهغې په پیدا وارو باندې حیوانات واخستل. بیا یوه ورځ هغه مزدور ما پسې دخپلې مزدورۍ د اخستلو په خاطر راغې. نو ما ورته وویل چې هغه حیوانات ټول مخکې کړه او یوسه یې. هغه راته وویل چې له ماسره ټوکې مه کوه، زما له تاسره د مزدورۍ اوه منه وریجې کیږي همغه راکړه. ما ورته وویل چې همغه حیوانات مخته کړه او یوسه یې. ځکه دا حیوانات مې ټول د هغو اوه منه وریجو په حاصل اخستي دي. بیا هغه وګړي هغه ټول حیوانات له ځانه سره یوړل. نو اې الله! ته پوهیږې چې ما دا کار یواځې اویواځې ستا څخه دویرې په خاطر کړې دې، اوس نو زمونږ له مخې دا تیږه لرې کړه، همغه و چې هغه تیږه لږ څه وخوزیده.

ددویم وګړي وسیله:

بیا هغه دویم وویل چې: اې الله! ته ښه پوهیږې چې زما مور او پلار زاړه شوي دي، ما به هره ورځ هغوې ته د میږو تازه شیدې ور رسولې، یوه شپه په اتفاقي توګه زه هغوې ته دومره نا وخته ور ورسیدم چې هغوې دواړه ویده شوي وو، زما کوچنیانو د لوږې له لاسه بربرې وهلې، ما خپلو کوچنیو وږو بچیانو ته د مور و پلار څخه د مخه ځکه شیده ور نکړل چې هغوې دواړه ویده شوي و اوما دا مناسبه و نه ګڼله چې هغوې را ویښ کړم، اودا مې هم نه شو زغملې چې هغوې همدا سې پریږدم. ځکه ویریدم چې ددې شیدو د نه څکلو په اساس به هغوې کمزورې شي. ما ټوله شپه په انتظار کې تیره کړه ان تر دې چې سهار شو. اې الله! ته پوهیږې چې ما دا کار ستا څخه د ویرې په اساس کړې دې، نو اوس زمونږ څخه دا تیږه یو رته کړه، همغه و چې هغه تیږه لږ څه نور ه هم وخوزیده.

د دريم وګړي وسيله:

ددې نه وروسته هغه دريم وګړي وويل چې: ته ښه پوهيږې چې زما دکاکا يوه لور وه چې زما ډيره زياته خوښيده. ما دهغې څخه د (ناروا کار) غوښتنه وکړه هغه دسلو اشرفيو داخستلو پرته نه راضي کيده. ما دهغو اشرفيو د تر لاسه کولو له پاره منډې تړې وکړې، کله مې چې تر لاسه کړې نو هغه اشرفۍ مې هغې ته ورکړې او هغې خپل ځان زما په واک کې راکړ. کله چې زه دهغې ددواړو پښو تر منځ کيناستم نورا ته يې وويل چې د الله نه وويريږه، اوزما د بکارت مهر په ناحقه (د نکاح نه پرته) مه ماتوه. نو زه راپورته شوم، هغه سل اشرفۍ مې هم ور پريښودې، اې الله! ته ښه پوهيږې چې ما ستا د ويرې په اساس هغه کار پريښود. په دې اساس زمونږ دمخې څخه دا تيږه لرې کړه. همغه و چې الله تعالې هغه تيږه په پوره توږه دهغه ځايه شاته کړه او هغه درې واړه بيرون را ووتل.»(صحيح بخاري، الحرث و المضارعة، باب اذا زرع بما ل قوم.... ۲۳۳۳م حديث) همدا راز (سهی مسلم، الذکر والدعاء...باب قصة اصحاب الغار.. ۲۷۴۳م حديث(

غور او دقت وکړئ! هغه نيک عمل چې يو اځې دالله درضا د تر لاسه کولو له پاره تر سره شي همغه عمل او تر څنګ يې دخلوص نه ډکه دعا پخپله ستره وسيله ده. دا دبنده کار دې چې د الله د دروازې درشيي پرې نه ږدي او دهمغې په غلامۍ کې شپه او ورځ مصروف و اوسي.

د ژونديو بزرګانو څخه ددعا کولو غوښتنه:

دنورو څخه د دعاو کولو غوښتنه همغه وخت ګټوره ثابتيداي شي چې په خپله يې ته هم وکړې او د الله تعالې اجازه هم وي، خوکوم بزرګ چې ومري نو دهغه له پاره مونږ ژوندی بايد دعاوې وکړو. په خپله دعا کول او د ژونديو بزرګانو څخه ددعا کولو غوښتنه هم سهی خبره ده اودا کار په صحابه وکې هم موجود و. سيدنا انس رضی الله عنه وايي چې کله به قحط راغې نو سيدنا عمر ابن الخطاب رضی الله عنه به د سيدنا عباس بن عبد المطلب په وسيلې سره د باران کولو دعا کوله. او ويل به يې:

»اې زمونږ ربه! مونږ ددې نه مخته ستا لورې ته درسول الله صلی الله عليه وسلم وسيله خپلوله. (يعنې داستثقا له پاره به مو دعا کوله) او تا به پر مونږ باران کاوه. خو اوس مونږ ستا لورې ته ستا د نبي صلی الله عليه وسلم د کاکا وسيله اختيارو و، (يعنې دهغه په لاسو دعا کوو) نو پر مونږ باران وورو. سيدنا انس رضی الله عنه وايي چې: بيا به باران پيليده.

او که نه هلته خو د پيغمبر صلی الله عليه وسلم قبر موجود و، نو که چيرې د هغه د قبر په وسيلې سره ددعاو غوښتنه د صحابه کرامو عقيده وايی نو بيا خو به هغوې همله ته په قبر باندې حاضريداې، او سيدنا عباس رضی الله عنه ته به يې ځنګل ته د ورتللو تکليف نه ورکاوه. ددې نه څرګنديږی چې د وفات شوي وګړي د قبر په طفيل او واسطې سره ددعا د غوښتلو عقيده زمونږ د لارښود او رهنما، د کامل پير او امام اعظم صلی الله عليه وسلم له اړخه مسلمانانو ته ورکړل شوې نه ده. او که نه حسين رضی الله عنه به دخپلې کورنۍ دنيا دغسې په داو نه وې ايښې، بلکه هغه به همله ته په مدينه کې دهغه قبر نه لاسونه چاپيره کړې وې، چيرې چې دهغه ستر نيکه، امام الانبياء، د انسانانو ويارلې سردار محمد صلی الله عليه وسلم ارام کوی.

دقبر پالنې ناروغتيا دمسلمانانو تر منځ د وبا د ناروغتيا په څير خپره شوې ده ،ما يو کس د يوه مزار څخه د وتلو په وخت کې کوت ، چې بيا بيا يې ويل: ډيره ښه پيره !لکه څنګه چې ستا خوښه وی.. ما ترې وپوښتل چې پير دې څه کړي دی ؟ ځواب يې را کړ چې: زما دلته دحاضرۍ د ورکولو دومره موده شوې ده خو زما مراد تر اوسه پورې نه دې پوره شوې ، ما ورته وويل چې: محترمه !الله ته ورغږ کړه. ويې ويل چې: همدا پخپله الله دې !نعوذبالله(انا لله و انا اليه راجعون. (

الله دې داسې ناپوهانو ته لارښوونه وکړی. امين

نيک عمل څه ته وايي:

هغه نيک عمل د الله په دربار کې قبليږي چې دالله تعالې دخوشحالۍ له پاره ، دهمغه له ويرې او درسول الله صلی الله عليه وسلم د تګلارې سره سم تر سره شوي وي. لکه چې قران کريم فرمايي:

»اې زما پيغمبره !دوی ته ووايه چې که چيرې تاسې دالله سره محبت کول غواړئ نو زما پيروي وکړئ ، الله به له تاسې سره محبت وکړي او ستاسې ګناهونه به در وبښي ، هغه ډير زيات ښښونکې او مهربانه ذات دې. »(العمران: ٣/٣١)

يعنې دپيغمبر صلی الله عليه وسلم پيروي پخپله ستره وسيله ده،دهمدې په واسطه د الله تعالې اذن او اجازه تر لاسه کيږي ، اوهمدا د الله تعالې له اړخه اجازه ده.

د دعا کولو اهميت:

دعا يوه مکمله او مضبوطه وسيله ده. په قران اوحديث کې يې زيات فضايل راغلې دي چې دهغې لړۍ څخه دغه څو د نمونې په توګه يادوو:

- سيدنا سلمان فارسي رضی الله عنه فرمايي چې يوځل نبي کريم صلی الله عليه وسلم وفرمايل: تقدير د دعا پرته بل هيڅ شې نه شي بدلولې او عمر د نيکۍ پرته بل شي نه شي زياتولې «.

)جامع الترمزي ، القدر باب ماجاء الايرد القدر الا الدعاء ٢١٣٩م حديث(

- سيدنا نعمان بن بشير رضی الله عنه فرمايي چې: نبې کريم صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې :

»دعا په خپله عبادت دې»(جامع الترمزي ، الدعوات ، باب منه الدعاء مخ العبادة ، ٣٣٧٢م حديث ، و سنن ابن ماجه ، الدعاء ، باب فضل الدعاء ٣٨٢٨م حديث (

بيا رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمايل چې:

»ستاسې پروردګار فرمايي چې: تاسې دعا له ما څخه و غواړئ ، زه ستاسې دعا قبلوم. هغه خلک چې زما د عبادت(دعا) څخه تکبر کوي هغوې به ډير ژر په ذليله توګه ددوزخ په اور کې ور واچول شي.» (المؤمن: ٤٠/٢٠)

- سیدنا ابوهریره رضی الله عنه فرمایي چي: د رحمت نبي صلی الله علیه وسلم وفرمایل چي: هر هغه څوک چي د الله تعالي څخه دعا نه غواړي ، الله تري ناراضه کیږی. » (جامع الترمزی ،الدعوات ، باب منه من لم یسال الله یغضب علیه ، ۳۳۷۳م حدیث (

- الله تعالي فرمایي چي :

»ایا الله د خپل بنده له پاره کافي نه دي ؟» (الزمر: ۳۹/۳۶(

دا پوښتنه د هغو خلکو عقل ته د فکر کولو بلنه ورکوي چي د الله تعالي دروازي پريږدي او اخوا دیخوا ځایو کي تیندکونه وهي.

- الله تعالي فرمایي چي: « کله چي زما بندګان له تا څخه زما په اړه و پوښتي (نو ورته ووایه چي) زه ډیر نزدي یم ، کله چي یو دعا کونکي دعا کوي نو زه یي قبلوم ، نو دهغوي له پاره هم په کار دي چي زما دحکم متابعت وکړي او یو اځي پر ما ایمان ولري تر څو ښګینه بیاموميي «.

)البقرة: ۲/۱۸۲(

دعاګاني ولي نه قبلیږي ؟

دا ډیره مهمه او په زړه پوري پوښتنه ده. د دي علت څو ډوله شوني دي. څو دهغوي څخه یو دا دي چي د دعا کولو په وخت کي د اخلاص کمښت موجود وي. که چیري د انسان تکیه په بل کوم قوت ، په خپل ځواک او ذهانت ، په کوشش ، سپارښتنه ، رشوت او یا نورو ذرایعو باندي وي نو بیا خو په الله تعالي باندي تکیه او باور کمیږي نو هغه به بیا د الله تعالي څخه رسمي دعا غواړي ، الله تعالي به هم هغه همغو ذرایعو ته ورحواله کړي ، دا نه وایو چي انسان دي هغه جایز او شرعي ذرایع پريږدي ،خپلي هڅي دي کوي خو دهغي حتمي پایلي دی پر الله تعالي باندي پريږدي.

دویم علت یي مصلحت دي. مور په انسان تر ټولو ډیره مهربانه او شفیقه اوسي ، کله چي مور محسوس کړي چي دهغه کوچني دکوم داسي شي په لور لاس ور اوږدوي چي هغه ته ضرر رسونکي دي نو بیا دخپل کوچني د دي غوښتني په کلکه مخالفت کوي ، که چیري دا کوچني دغه ضرر رسونکي شي په لاس کي هم واخلي نو بیرته یي تري په زور اخلي ، که څه هم دا کوچني په چغو چغو و ژاړی او دخپلي مور په دي کار احتجاج هم وکړي. بلکه که چیري د خوړلو کوم مضر شي په خوله کي هم واچوي نو بیا دهغه په خولي کي ګوتي ننباسي او هغه شي تري بیرته راباسي ،که څه هم هغه کوچني دا کار په خپل ځان باندي ظلم او تیري هم وګنې.

د نبي کریم صلی الله علیه وسلم د ارشاداتو څخه داګیزه کیږی چي الله تعالي په خپلو بندګانو باندي د مور څخه هم ډیر شفیق او مهربانه دي. کله چي بنده ورته د دعا له پاره لاس اوږدوي او هغه د بنده له پاره ګټور نه وي نو هغه ورته نه ورکوي ، بلکه هر هغه نعمت چي د بنده له پاره ضرر رسونکي وي نو که هغه ورکړي هم بیرته یي تري اخلي ، او دا دهغه د شفقت یوه ننبه ده. لکه څنګه چي یو کوچني په هر حال کي چي وي د مور لمنه نه پريږدي ، بلکه دهغي په غیږ او لمن کي د ډاډ او سکون احساس کوي او هغه د خپل ځان له پاره د رحمت مجسمه ګنې ، نو په همدي توګه انسان ته

په کار دي چي د الله تعالی رحمت څخه هیڅکله هم ناهیلي نه شي. ځکه چي الله تعالی خو د مور څخه هم ډیر شفیق او مهربانه دي. د یوه روا او جایز شي د تر لاسه کولو هڅي دي په پرلپسي توګه کوي، او د دعا په غوښتلو کي دي تنبلي نه کوي، ځکه چي ګټور شي الله تعالی ورکوي، او که نه د هغي نعم البدل ورکوی او یا د هغه دعا د قیامت له پاره ذخیره کوي، په هر صورت د الله تعالی او بنده تر منځ اړیکي باید په پرلپسي توګه قایم و اوسی، د ټولو هڅو او کوششونو پایلي د هغه په رحمت پوري تړلي دي. د جایزو او روا هڅو تر څنګ باید سترګي د هغي په رحمت باندي نښتي وي، په همدي کي سکون او عافیت دي، لکه چي الله تعالی فرمایی:

»مونږ انسان پیدا کړ، او مونږ په دي پوهیږو چي د هغه په زړه کي څه ډول خیالات را پیدا کیږي، او مونږ هغه ته د هغه د شارګ څخه هم ورنژدي یو.» (ق: ۵۰/۱۲)

افسوس د هغو بي شعوره انسانانو په ناپوهی باندي چي د شارګ څخه نژدي او د زړه د خیالاتو پوهیدونکي هیروي او د هغو خلکو په لور میلان پیدا کوي چي الله یی په اړه فرمایلی دی چي هغوي په ژوند کي بي وسه دي، د مړینی وروسته بي خبره دي او د قیامت په ورځ به انکار کوي.

اي خلکو ! د الله تعالی سره د مخاطب کیدو لاري چاري زده کړئ، هغه د ځواک خاوند دي، مجبور نه دي. هغه د شارګ څخه هم نژدي دي، لري نه دي. د هغه علم مکمل دي، د نورو په څیر نامکمله او نیمګړي نه دي، هغه ته زوال ، کمزوري او مړینه نه شته، بلکه:

»هغه ژوندي دي، د هغه پرته بل د عبادت وړ څوک نه شته، بس همغه ته په خالصه توګه ور غږ کړئ، او د همغي عبادت وکړئ، ټول تعریف یوازي د الله له پاره دي چي د ټولو جهانونو پروردګار دي « .

) المؤمن: ۴۰/۶۵ (

»ته د بتانو څخه هیله من یی او د خداي څخه ناهیلي، نو ما ته ووایه چي د دي نه اخوا نور کفر به څه وي«

د علي هجوري فرمان:

دا هغه بزرګ دي چي د تبلیغ په لړ کي یی د افغانستان د غزنی د ولایت څخه لاهور ته تشریف راووست. او بیا د مړیني وروسته همدلته په لاهور کي ښخ کړل شو. اوس د هغه په مزار باندي ډیر کي خلک غیر شرعي او غیر اخلاقي حرکات تر سره کوي او د هغه پوري خپلي هیلي تړي، هغه په خپل مشهور کتاب (کشف الاسرار) کي خپل ځان مخاطب کړي او لیکلی یی دی چي:

»اي علي ! خلک تا ته ګنج بخش (خزانه بخښونکي) وایی، خو ستا په واک کي چا ته د ورکولو له پاره یوه پیسه هم نه شته. ته په دي باندي مه ویاړیږه، ځکه چي ګنج بخش او رنج بخش یوازي د الله تعالی ذات دي«.

خو د دي قوم به څه حال وی چي اصل دا تا ګنج بخش یی پری ایښي او هغو بزرګانو ته داتا او ګنج بخش وایی او د هغوي روحونو ته تکلیف ور رسوي، په یقین سره د قیامت په ورځ به الله تعالی د هغوي څخه پوښتنه کوی، دا ټوله لړۍ د یوه کارو بار په خاطر روانه ده.

ددعا کولو طريقه:

په قرانکريم کې الله تعالى دډيرو انبياؤ کرامو هغه دعاوې را نقل کړي دی چې هغوې په مختلفو حالاتو کې الله تعالى ته کړي دي تر څو مسلمانان په همورته حالاتو کې همغسې دعاوې و غواړي. ددوې له ډلې څخه مو د يو څو يادونه مخته کړی ده، د احاديثو په کتابونو کې زيات شمير دعاګانې راغلي دي چې پخپله رسول الله صلى الله عليه وسلم به غوښتلې. غوره داده چې همغه دعاوې يادې کړل شي او په همغه لهجې او طريقې سره وغوښتل شی چې په قران او حديثو کې راغلي دي. خو که چيرې دا معذوري وي چې هغه نه شئ يادولې نوبيا ددعاو کول مه پريږدئ ، الله په هره ژبه پوهيږي ،هغه د زړونو په کيفيت باندې ښه خبر دي. دزړه په خلوص يې په خپله ژبه باندې وغواړئ ، په هيڅ دعا کې يې دکوموې وسيلې اويا واسطه را منځته کول نه دې ذکر کړي په دې خاطر دا ډول کار ممنوع دې. ددعا په مفهوم او مقصد ځان پوه کړئ اوبيا يې وغواړئ تر څو دژبې تر څنګ ستا زړه او دماغ هم ستا په دعا کې له تاسره يو ځاې وي. له دعا مخته او وروسته د رحمتونو په نبي صلى الله عليه وسلم باندې ددرود لوستل مه هيروئ ، او که نه دعا مو نه قبليږي ، او په اخر کې امين ضرور وواياست. زړه د هر ډول شرک څخه پاک او يواځې د الله له پاره يې پاک کړئ.

د درود فضيلت او اهميت:

ددرود اهميت داسې وګڼئ چې د درود پرته کوم لمونځ لمونځ نه دې اونه کومه دعا دعا ده ، خو درود هم بايد په مسنونه توګه وي ، ځکه مسلمانانو په خپله خوښه باندې زيات شمير درودونه جوړ کړي دی او په هغې يې نومونه هم اينبې دي ، ددې يوه په اړه هم د احاديثو په کتابونو کې يادونه نه ده شوې. داسې درود که تاسې د زړه د اخلاصه هم و لولئ چې زمونږ دنبی صلى الله عليه وسلم له اړخه مهر شوې نه وي نوبيا تاسو په خپله پريکړه وکړئ چې داسې خرابه اوله منځه تللې سکه به څوک په مارکيټ کې قبوله کړی ؟ يعنې د سنتوپر خلاف اخلاص هم بې کاره دې.

تل همغه مستند درود ولولئ چې د احاديثو په کتابونو کې درج شوي دي ،دهغوې له ډلې څخه يو هغه دې چې مونږ يې په لمانځه کې لولو. زما مشوره داده چې خپل ځانونه په ډيرو ستونزو کې را ګير نه کړئ، او يواځې همدغه د لمانځه درود شريف ولولئ ، لږ تر لږه خو به زړه ته دا ډاډ را پيدا کيږی چې په دې باندې د مدينې مهر شته ، په قران مجيد کې د درود شريف له پاره دا ډول حکم راغلې دې.

»الله او دهغه ملائکې نبي (صلى الله عليه وسلم) باندې درود وايي ، ای د ايمان خاوندانو تاسو هم پر هغه باندې درود او سلام ووایاست.» (الاحزاب: ۳۳/۵۲(

سيدنا عبدالرحمن بن ابي ليلا رضى الله عنه وايي چې: کعب بن عجره رضى الله عنه زما سره دکتلو له پاره راغې او راته يې وويل چې ايا زه تا ته هغه شې هديه نه کړم چې ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه اوريدلې دې ؟ ما ورته وويل چې: هو !ضرور يې راته هديه کړه. هغه وويل چې: مونږدنبی صلى الله عليه وسلم څخه وپوښتل چې: اې دالله رسوله !مونږ پر تا او ستا پر اهل بيت باندې څه ډول درود ووايو؟ نبې کريم صلى الله عليه وسلم وفرمايل چې: داسې يې ووايي:

»اللهم صلی علی محمد ، وعلیٰ ال محمد ، کماصلیت علی ابراهیم و علی ال ابراهیم انک حمید مجید. اللهم بارک علیٰ محمد وعلیٰ ال محمد ، کما بارکت علیٰ ابراهیم و علیٰ ال ابراهیم انک حمید مجید «

»اې زمونږ پروردګاره ! پر محمد او دهغه په کورنۍ باندې رحمت وکړه لکه څنګه دې چې په ابراهیم او دهغه په ال باندې رحمت لیږلې و. بیشکه چې ته تعریف کړل شوې او پاک یې. اې زمونږ پروردګاره ! پر محمد او دهغه په کورنۍ باندې برکتونه وکړه لکه څنګه دې چې په ابراهیم او دهغه په ال باندې رحمت کړې و ، بې شکه چې ته تعریف کړل شوې او پاک یې.« (صحیح البخاري: احادیث الانبیاء ، ۳۳۷۰م حدیث او صحیح مسلم ، الصلاة باب الصلاة علیٰ النبی صلی الله علیه وسلم ،بعد التشهد ، ۴۰۲ م حدیث(

ددرود مقام:

د سیدنا ابوهریرة رضی الله عنه څخه روایت دې چې نبې کریم صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې: هر څوک چې پر ما یو ځل درود ووایی نو الله تعالې پرې لس ځلې رحمت نازلوي. (صحیح مسلم، الصلوة ، باب الصلوة النبي صلی الله علیه وسلم بعد التشهد ۴۰۸م حدیث(

اوس تاسو پخپله پریکړه وکړئ چې هسې دخپله ځانه جوړ شوي درودونو باندې خپل وخت او ثواب ولې ضایع کوئ ، حقیقت دادې چې د کوم درود سند چې درسول الله صلی الله علیه وسلم پورې نه رسیږي هغه باطل دې. پاته شو اصل درود شریف ، نوهغه باید تل ولوستل شي. دهغې جملې په پیل کې چې اللهم ربنا لفظ راغلې وي هغه دعا وي نوپه دې خاطر درود شریف هم دعا ده.

د دعا وخت:

که څه هم دعا هر وخت کول په کار دی. خو څو داسې وختونه دې چې د احادیثو په کتابونو کې راغلي دي دهغې ډلې څخه زه غواړم چې یو اځې د یوه وخت یادونه وکړم.

سیدنا عبدالله بن مسعود رضی الله عنه فرمایی چې ما لمونځ کاوه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم راغې ، سیدنا ابوبکر صدیق او سیدنا عمر رضی الله عنهما دواړه ورسره و ، زه د لمانځه وروسته کیناستم نو د الله تعالې تعریف او ستاینه مې پیل کړه بیا مې په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې درود و لیږه ، اودخپل ځان له پاره مې دعا وکړه . نبې اکرم صلی الله علیه وسلم را ته وفرمایل چې:

«هر څه چې غواړې ویې غواړه ، درکول کیږي ، ویې غواړه ، درکول کیږی» (جامع الترمزی ، الصلاة ، باب ماذکر فی الثناء علی الله.....۵۹۳م حدیث(

یعنې لمونځ ددعا له پاره ډیر غوره وخت دې ، لمونځ د مؤمن معراج دې. په دې وخت کې مؤمن په پوره توګه د الله تعالې سره نیغ په نیغه خبرې کوي ، او ددې له پاره هیڅ ډول وسیلې ته هم اړتیا نه شته.

واسطه نه طفیل:

دداسې دعاکونکو له پاره الله تعالې فرمایی چې:

»همدا خلک دي چې مونږ دهغوې د اعمالو څخه ښه اعمال قبلوو . او دهغوې د بديو څخه تيريږو ، همدوې د جنت خاوندان دی.» (الاحقاف: ۴۵/۱۶(

دعا عبادت دې او دا يو اځې دالله تعالې حق دې ، ددعا د نه غوښتلو په اساس الله تعالې نا راضه کيږی دعا او د نبي صلی الله عليه وسلم د اطاعت نه پرته بله کومه ستره وسيله نه شته .ددې نه علاوه دخپله ځانه هر جوړ شوې فعل مشرکانه فعل دې او شرک ظلم دې لکه چې الله تعالې فرمايې:

»او کله چې لقمان خپل زوي ته نصيحت کاوه او ورته يې وويل چې: اې زما زويه ! دالله سره هيڅوک شريک مه جوړوه ، بې شکه چې شرک د ټولو ظلمونو څخه ستر ظلم دې» (لقمان: ۱۳/۳۱(

په همدې ځاې کې الله تعالې د مور او پلار حق بيانوي او بيا دمور مقام بيانوي خو بې حدو حسابه. خو که چيرې احسان کونکې مور هم د الله سره د شرک له پاره حکم وکړي نو بيا الله تعالې حکم کړې دې چې په دې خبره کې دهغې فرمانبرداري مه کوئ خو ددنيا په کارونو کې دهغې خدمت ته ورودانګئ.

شرک اعمال له منځه وړی:

د الله نه وروسته ، په دواړو جهانونو کې د نبې صلی الله عليه وسلم څخه بل ستر شخصيت زمونږ په وړاندې نه شته. خو دشرک په اړه چې دهغه صلی الله عليه وسلم په باره کې کوم فرمان الله تعالې نازل کړې دې هغه هم ووينئ:

»او بې شکه مونږ ستا لوري ته او ستا څخه تر مخه خلکو ته وحې ليږلې وه چې که چيرې تاسو دالله سره شرک وکړ نو ستاسو ټول اعمال به ضايع کړل شی او تاسو به دزيان کارانو له ډلې څخه وګرځئ.« (الزمر : ۳۹/۶۵(

يوه خبره په ياد لرئ چې الله د کوم خاص قوم اويا خاص وګړي سره محبت نه کوي بلکه دخپل قانون سره محبت لري ، هر هغه څوک چې دهغه قانون ومني همغه ورته منلې او محبوب دې. او څوک يې چې و نه منی هغه ورته مردود دې. الله تعالې په قران کې د ابراهيم ، اسحاق ، يعقوب ، نوح، سليمان ، ايوب ، يوسف ، موسې ، هارون ، ذکريا ، يحيې ، عيسې ، الياس ، اسماعيل ، يونس او لوط عليهم السلام په يادولو سره ويلي دي چې دوې ته په نورو خلکو باندې برتري او فضيلت ورکړل شوې دې ،خو دهغوې په اړه يې دا هم فرمايلی دي چې:

»دهغوې پلرونه او نيکونه ، او دهغوې دزامنو او ورونو څخه ډير مونږ نازولې او مستقيمې لارې ته مو هدايت کړې دي ، دا لارښوونه د الله له لورې ده ، دخپلو بندګانو څخه يې چې چاته وغواړې ورکوي يې. خو که دوې هم شرک وکړي نو ددوې ټول اعمال به له منځه ولاړ شی» (الانعام: ۸۸-۶/۸۷(

ددې څرګندو او صريحو اياتونو څخه دا ډاګيزه شوه چې شرکي اعمال صالح اعمال هم له منځه وړی په دې خاطر هر مسلمان ته په کار دي چې د شرک څخه ځان وژغوري.

په شرک باندې مړه کيدل:

»بې شکه چې الله دا خبره هیڅکله هم نه بښي چې د هغه سره شریک جوړ کړل شی. د دې نه علاوه کومې نورې ګناګانې که وغواړی معافوی یې. هر هغه چا چې د الله سره شریک جوړ کړ نو هغه ډیر ستر دروا غ وویل او دا ډیره سخته ګناه ده.» (النساء:۴/۴۸)

بیا یې وفرمایل چې:

»بې شکه چې الله د دې خبرې بښنه نه کوي چې د هغه سره څوک شریک و ګرځول شي ، د دې نه علاوه نورې څومره ګناګانې چې که وغواړي بښي یې. هر چا چې د الله سره شریک جوړ کړ هغه په ګمراهۍ کې ډیر مخکې تللې دې.» (النساء: ۴/۱۱۲)

شرک دومره خطرناکه ګناه ده چې د هغې پرته به د نورو پریکړه په خپل وخت سره کیږي ، خو د شرک پریکړه د مخه کړل شوې ده ، او هغه دا چې د هغې په اړه بښنه نه شي کیدې ، د افسوس خبره داده چې د دې نه اخوا د پاتې ګناه کونکو څخه دا هیله کیدې شي چې هغوې به کوم وخت توبه وکړي ،ځکه چې ګناه ته هر څوک ګناه وایی. خو مشرک او بدعتي ټول عمر په دې غلطۍ انګیرنه کې پروت وي چې هغه نیکي کوي او هغوې شرک او بدعت ګناه نه ګڼي ، همدا علت دې چې هغه ته په خپل ژوند کې د توبې کولو اړتیا نه محسوسیږي ، هغه د خپل ځان له پاره د غښې په څیر خپله د غه د ځانه جوړه کړل شوې کلا مضبوطه او خوندي ګڼي ، خو د حقیقت یوه څپه هغه د نابودۍ سره مخ کوي.

شرک د ټولو بدیو جرړه ده:

مشرک په دې عقیده پوخ باور لري چې د الله تعالې څخه دد عا د قبلولو له پاره سپارښتنې ته اړتیا ده. د غښې په څیر ټول عمر په خپلې همدې غلطې انګیرنې کې را نغښتې وي او فکر کوي چې که هغه فلانکې بزرګ مې سپارښتنه وکړي نو ماته به نجات را کړل شي ، او د ټولې خرابۍ به مې را جوړې کړي. هغه د خپلو خیالاتو په مطابق د بزرګانو روحونه د خپل ځان په اړه خوشحالوي ، او د هغوې په نوم نذرونه او نیازونه ورکوي او د عرس او بنډارونو له پاره خپله حاضري کافی ګڼي ، او په دې توګه خپل عمر تیروي. هغه خپل ځان د پاته ګناهونو څخه ازاد ګڼي ،یعنې شرک د ټولو ګناهونو جرړه ده. د نمونې په توګه یوه بازاري ښځه د خپلو ګناهونو د بښلو له پاره هیڅکله هم جومات ته نه ورځي خو د پیر په مزار باندې دیوه څادر غوړول ځانته کافي ګڼي او په همدې غلطې انګیرنې سره خوشحاله وخت تیروي. په اخبارونو کې به مود تښتولو او لوټولو پیښې او خبرونه تر سترګو تیریږي ، دا ټول هر څه د شرک پایلې دي .

ولې شرک:

هیڅکله هم دا د یاده و نه کاږئ چې شیطان زمونږ ازلي او ابدي دښمن دې ، هغه تل هڅه کوي چې انسان هر وخت او هر ګړی ښکار کړي ، نو هر انسان چې لږ څه هم د الله د یاده غافل شي سمد ستي پرې شیطان ولکه کوي لکه چې الله تعالې فرمایی:

»او هر چا چې د رحمن د یادولو څخه غفلت وکړ،مونږ پرې شیطان مسلطوو ، او هغه د هغه هم ناستې ګرځي. بیا هغه د نیغې لارې څخه منه کوي او هغه فکر کوي چې هغه ته لاره ښوول شوې ده ، ان تر دې چې هغه زمونږ خواته را ورسیږي نو (خپل شیطان ته به) وو ایی: کاشکې چې زما او ستا تر منځه د شرق او غرب په اندازه واټن موجود واې. دا خو بدترین ملګرې وخوت.» (الزخرف: ۳۸-۴۳/۳۶)

د بله اړخه الله تعالی د حق د لټون جذبه په هر زړه کې ایښې ده ، انسان ټول عمر د حق پلټونکې او سي ، شیطان د انسان د دې جذبې څخه پوره ګټه پورته کوي او هڅه کوي چې انسان بې علمه پاته شي تر څو د حق او باطل تر منځ بیلتون و نه شی کولې. او بیا د پورتنې ایتونو په مطابق د هغوی تر مخه باطل داسې را مخته کوي چې انسان یی حق و ګڼی او د خپل ژوند پانګه پرې مصرف کړي په دې اساس هیڅکله هم ورته د توبې کولو توفیق نه په برخه کیږي ان تر دې چې د مرګ شپه ورباندې راشي او حقیقت یی تر مخه را څرګند شي او هغه ورځ راشي چې په اړه یی الله تعالې فرمایلي دي:

»په هغه ورځ به ظالمانو ته د هغوی معذرت هیڅ ګټه نه ور رسوي او په هغوی به لعنت وریږي او بد ترین ځای به یی په برخه کې راځي.« (المؤمن: ۴۰/۵۲)

شیطان ډیر ښه پوهیږي چې د شرک نه پورته بله کومه ستره ګناه نه شته ، ځکه چې د شرک په اړه بښنه نه شته. همدا علت دې چې هر وخت کې ډیره کې خلک په شرک کې ککړ وي ، د هغه ډیر زیات لښکر د هغه د کومک له پاره په دې لاره کې مصروف وي ، هغه د علماؤ ، پیرانو او درویشانو په لباس کې پر انسان باندې حمله کوي. الله تعالې مونږ د هغه د دې کړچار څخه په دې توګه خبر کړي یو:

»کومو خلکو ته چې مونږ کتاب ورکړې ، هغه هغوی داسې پیژنې لکه څنګه چې خپل بچیان. خو په هغوی کې داسې یو ډله شته چې په داسې حال کې چې حق پیژنې سترګې ترې پټوي.« (البقرة: ۲/۱۴۶)

دا هغه غنم شکله اوربشې پلورونکې مولوي صاحبان ، درویشان او پیران دي چې د درګاګانو رونق او د هغوی د قوت سرچینه هم مونږ په خپله یو. هغوی د حق د پټولو له پاره زمونږ څخه معاوضه هم تر لاسه کوي ، الله تعالې فرمایی چې:

»اې د ایمان خاوندانو ! د دې عالمانو او پیرانو څخه یی ډیر داسې دي چې په باطله توګه د خلکو مالونه هضموي او د الله د لارې څخه هم (خلک) منه کوی.« (التوبه: ۹/۳۴)

مونږ دومره ناپوهه یو چې د خپل هر څه په ځارولو باندې بیا هم د باطل په ګمان کې پریوتي یو. او فکر کوو چې هغوی پر مونږ ډیر زیات احسان کوي، دا خلک هم زمونږه وینه زبیښې او پر مونږ باندې فوقیت تر لاسه کوي ،مونږ دومره په ویره کې اچوي چې د هغوی له پاره د جنګ جګړې او ان تر مړینې پورې تیاریږو.

»اې خدایه ! ستا دا ساده بندګان چیرې ولاړشي ، سلطانې هم عیاري ده او درویشي هم عیاري«.

همدا راز الله تعالې فرمایی چې:

»او کله چې هغوی ته زمونږ څرګند ایاتونه واورول شي نو ته وینې چې د حق د منکرینو مخونه وران ویجاړ شی او داسې محسوسیږی چې هغوی به زمونږ د آیتونو په لوستونکې هم حمله وکړي.« (الحج: ۲۲/۷۲)

درنو لوستونکو ! تاسو به ډیر داسې حالات هم کتلې وي ، دا ټول د همغه دوکه کونکو کړچار دې. عوام پرې غولیږي، ځکه دوی د اسانه مذهب او بښنې له پاره تبلیغات کوی چې خلکو ته ډیر غوره ښکاري. هغوی همدا حق ګڼی او په همدې باندې د خپل ژوند پانګه مصرفوي. او بیا وایی چې:

»کله چې هغوې ته وویل شي چې د هغو احکامو پیروي وکړئ چې الله پرتاسې نازل کړي دي نو په ځواب کې وایی چې مونږ د همغې طریقې پیروی کوو چې خپل پلرونه اونیکونه مو پرې موندلې و. ولو که د هغوې پلرونه اونیکونه ناپوهه او د نیغې لارې څخه بې لارې وو.» (البقرة: ۲/۱۷۰)

»کله چې هغوې ته وویل شي چې تاسې د الله په نازل کړل شوې کتاب ، یعنې د قران او د الله د رسول په لور راشئ ، نو دوې ځواب ورکوی او وایی چې مونږ ته همغه څه کافی دی چې خپلو پلرونو اونیکونو راته رابښوولې دي.(ایا همدا د پلرونو اونیکونو تقلید به چلیږي ،) که څه هم هغوې په څه نه پوهیدل او نه ورته د سهي لارې په اړه معلومات وو . » (المائده: ۵/۱۰۴)

درنو لوستونکو !

راځې چې د معجزاتو او کراماتو د حقیقت په اړه د قران کریم په رڼا کې لږ څه غور وکړو.

معجزه او کرامت:

زمونږ د غولولو او دوکې له پاره چې کوم (معجزات او کرامات) مونږ ته اورول کیږي د هغې ډلې څخه یی ډیر له ځانه جوړ شوي او هوایی خبرې دې. خو که چیرې رینښتیا هم وي نو تاسې یوه خبره یاده لرئ چې معجزه د نبي او کرامت د ولي خپل فعل نه وي ، بلکه دا په پوره توګه د الله تعالې فعل دې. د هغې په ښکاره کولو کې بزرګان بې وسې دی .

د نمونې په توګه ووینئ چې کفارو به بیا بیا د معجزې د ښکاره کولو غوښتنه کوله او د نه وړاندې کولو په وخت کې به یی په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې نیوکې کولې. الله تعالې د هغوې په ځواب کې وویل چې:

»او له تا نه مخکې مونږ نور پیغمبران هم استولې وو ، هغوې ښځې او اولادونه هم درلودل ، د هیڅ نبي په وس کې هیڅکله هم نه وه چې د الله د اذن پرته کومه معجزه رابښکاره کړي ،بلکه د هرې وعدې له پاره یوه لیکنه وی. » (الرعد : ۱۳/۳۸)

بیا یی څرګنده کړه چې دا کومه نوې نیوکه نه ده ، بلکه د نوح قوم ، او د عاد او ثمود یانو یادونه یی کړې ده ، ورته یی وویل چې هغوې هم په خپلو انبیاؤ باندې نیوکې کولې ، چې یادونه یی الله تعالې په قران مجید کې داسې کړې ده:

»هغوې وویل چې: ته خو هم زمونږ په څیر بشر یی. ستا اراده خو دا ده چې ته مونږ د هغه څه د عبادت څخه منه کړې چې زمونږ پلرونو اونیکونو به کول. نو زمونږ مخې ته کوم څرګند او واضح دلیل راوړه. د هغوې انبیاؤ وویل چې: مونږ خو هم ستاسې په څیر بشر یو خو الله د خپلو بندګانو څخه چاته چې وغواړی احسان پرې کوي ، زمونږ د وس خبره نه ده چې د الله د اجازې پرته کوم دلیل راوړو . د ایمان خاوندانو ته په کار دي چې یو اځې په الله توکل وکړي.» (ابراهیم: ۱۳/۳۸)

نو که چیرې تاسې اوس هم په خبره پوه شوي نه یاست ، نو راځئ چې زه ستاسې تر مخه یو دوه نور مثالونه وړاندې کړم .

۱ -دمصر څخه د وتلو وروسته مدین ته د موسې علیه السلام د تللو قصه مخته بیان شوې ده ، هغه قصه په دې ځاې کې پاې ته رسیدلې وه چې موسې علیه السلام د الله تعالې نه کومک غوښتې و . نو دغو دواړو ځوانو نجونو دخپلو حیواناتو دخړوبولو دغه پیښه خپل پلار ته واوروله ، او مشوره یې ورکړه چې هغه همدلته له ځانه سره ملازم کړي ، ځکه چې مونږ کوم ورور هم نه لرو .دهغوې څخه یوه دهغوې پلار دموسې علیه السلام د راوستلو پسې ور ولیږله ، دا پلار هم د الله نبې سیدنا شعیب علیه السلام و ، هغه په دې وخت کې کمزورې شوې و او د سترګو دید یې هم له لاسه ورکړې و .

د سیدنا موسې او سیدنا شعثب علیهم السلام تر منځه یو تړون وشو ، سیدنا شعیب علیه السلام خپله یوه لور هغه ته په نکاح ورکړه . د تړون او معاهدې دوخت د پاې ته رسیدو په وخت کې موسې علیه السلام خپله ښځه له ځانه سره را واخسته او دخپل وطن مصر په لور روان شو .

ځنګلي لاره وه اود سختې یخنې موسم و ، شپه وه اولاره هم ورته نه وه معلومه . موسې علیه السلام خپلې محترمې میرمنې ته وویل چې هلته په غره کې ماته اور تر سترګو کیږي زه به هلته ولاړ شم تر څو تاسو ته د اور سکروټې راوړم .ترڅو تاسې پرې ګرم شئ او شاید ماته د هغه ځایه کوم لارښوونکې هم را پیدا شي . کله چې هلته ور ورسید نو اواز ورته وشو چې:

»اې موسې ! زه الله ، د جهانونو پالونکې پروردګار یم . ته خپله امصا کیږده . کله چې موسې هغه د یوې سترې اژدها په څیر په خوزښت کې وکتله ، نوشا یې را واړوله او په تیښته شو ، ان تردې چې شاته یې هم نه کتل . الله ورته وفرمایل: اې موسې ! مخته راشه او مه ویریږه ، ته بلکل خوندي یې «.

) القصص:۳۱-۲۸/۳۰.(

په زړه پورې خبره ده چې دا امصا تر ډیره وخته پورې د موسې علیه السلام په لاسو کې وه ، دهغې د غورزولو دحکم څخه مخته ، الله تعالې ددې امصا دکیفیت په اړه او هم دهغه د زړه څخه د ویرې د ویستلو په خاطر ترې پوښتلي وو چې:

»اې موسې ! ستا په ښي لاس کې څه شې دې ؟ ورته وویل چې: دا زما امصا ده . زه پرې تکیه کوم او تر څنګ یې پرې خپلو ګډو ته د ونو پاڼې را څنډم ، ددې نه علاوه ددې څخه څه نورې ګټې هم اخلم . نو ورته وویل شول چې اې موسې ! هغه په زمکه وغورزوه . « (طه: ۱۹-۲۰/۱۷(

د قران عبارت مونږ ته څرګندوي چې د سیدنا موسې علیه السلام په وهم او ګمان کې هم نه و چې ددې امصا صورت او بڼه به په دې توګه بدلیږي ، که چیرې دهغه په زړه کې کوم داسې تصور د پخوا څخه موجود وای نو بیا به هیڅکله هم نه وی ویریدلې. بیا وینئ چې موسې علیه السلام د فرعون په دربار کې دالله تعالې دپیغام د ورسولو له پاره و درید ،او دهمدې امصا څخه چې کله الله تعالې وغوښتل څو معجزې را څرګندې شوې. فرعون او دهغه ملګرو هغه جادو و ګاڼه ، دمقابلې له پاره یې جادو ګران راوغوښتل ، جادوګران په ټاکل شوي وخت راغلل ، اودخپل جادو څرګندونه یې وکړه . هغوې د کوچنیو کوچنیو لرګیو اورسیو څخه ماران جوړ کړل ، چې قران یې دا ډول یادونه کړې ده:

» کله چې د جادوګرانو امصا ګانې او رسۍ د هغوی د جادو په اساس په ځغاسته شوې ، نوموسی وویرید خو ویره یې په خپل زړه کې پټه وساتله. نو مونږ ورته وویل چې: اې موسی ! مه ویریږه هم ته به غالبیږې ،هغه څه چې ستا په ښي لاس کې دي هغه را وغورزوه ، دا به ټول هغه شیانو چې دوی جوړ کړي دي تیر کړي، » (طه: ۶۹-۲۰/۶۶(

لږ څه غور وکړئ ! همغه سیدنا موسی علیه السلام او همغه امصا ، چې ددې نه مخته یې څو ځله په هغې تجربه هم کړې وه ، خو هر ځل هغه په مار بدلول دهغه په وس کې نه و اونه ورته دا ډاډ ور په برخه و چې زما د غورزولو وروسته به ددې څخه ستره اژدها جوړه شي ، او که نه د ویریدو اړتیا ورته نه وه. بلکه په پټه به یې را غورزولې وې او دا ټول هر څه به یې تیر کړي وي. خو دا دالله کار دي ، او که نه موسی علیه السلام په زړه کې ویره محسوسوله ، اوس یو مثال وویني ، اودا د دواړو جهانونو د سردار دسیدنا محمد صلی الله علیه وسلم په اړه دې:

دکفارو غوښتنو ته وګورئ اودهغه صلی الله علیه وسلم ځواب واورئ ، کفارو د معجزاتو د راښکاره کولو غوښتنه کوله ، لکه چې الله تعالی په قران کریم کې داسې بیان کړي دي:

»هغوی وویل چې:مونږ ستا خبره نه منو . تر هغو چې ته زمونږ له پاره دا زمکه څیرې کړې او یوه چینه ترې را ونه کاږې. اویا ستا له پاره دکجورو او انګورو یوباغ وي اوته په هغې کې نهرونه روان کړې اویا ته اسمان ټوټې ټوټې کړې اوزمونږ په سر یې را پرې باسې لکه څنګه چې ته دعوې کوې. یا الله او ملائکې زمونږ مخې ته راوړې ، یا ستا له پاره دسرو زرو یو کور جوړ شي ،یا ته اسمان ته وخیژې ، خومونږ به ستا په ختلو تر هغې یقین ونه کړو تر څو چې ته پر مونږ باندې داسې یو لیکلې سند راوړې ، چې مونږ یې ولولو.(اې نبي !) ورته ووایه چې: زما رب پاک دې. زه خو یواځې یو پیغام راوړونکې انسان یم. » (بني اسرائیل: ۹۳-۱۷/۹۰(

معجزه یواځې او یواځې د الله تعالی فعل دې ، هر وخت چې دالله تعالی له اړخه اجازه شوې نو زمونږ نبي صلی الله علیه وسلم معجزه ښوولې ده. د بدر په میدان کې هغه صلی الله علیه وسلم یو ډک موټې شګې هوا ته و شیندلې اوهغه د کفارو په سترګو کې ولویدلې. ددې نه اخوا هغه وخت هم په یاد ولرئ چې د طائف بدمعاشانو زمونږ رسول په ډیره بې باکانه توګه زخمي کړ ،په تیږو یې وویشت ، اوکله چې هغه صلی الله علیه وسلم د ډیرې ستوماتتیا څخه هلته کیناستل غوښتل نو تیږو ویشتونکو هغه کیناستو ته پرې نه ښود او تللو ته یې مجبور کړ ،نو که په وس کې یې وای یو موټې شګې به یې په لاس کې راخستې وای اوپه فضا کې به یې شیندلې وای ، په دې کار کې هغه ته هیڅ ډول ستونزه نه وه ، خو معجزه یواځې اویواځې دالله تعالی کار دې.

شاولي الله دهلوي محدث رحمة الله په خپل یوه کتاب (تحفة الموحدین) کې لیکي چې:« باید دانست که کرامت اولیا حق است و منکر ان از ایمان حلاوتې ندارد. خرق عادتیکه از انبیاء ظاهر شود انرا در عرف معجزه مې خوانند. او اګر از دیګر بزرګان پدید اید کرامتش مې نامد و منشاء هر دو یکې است. یعنې قرب بارګاه الهي ، اما ظهور معجزه و کرامت باختیار بزرګان نیست بلکه با ختیار وقدرت خداې عزو جل است و بزرګان بذات خود قوت ظاهر کردن آن نمې دارند«

د لنډیز په خاطر به یې همدلته بس کړم. خو دا باید په ذهن کې ولرو چې کوم فریب ورکونکې تاسې په فریب کې وا نه چوی.

خپل ځواب به پخپله ورکوئ:

هيڅوک دې په دې غلطۍ انګيرنه کې نه پريوځي چې بل څوک به يې بار پورته کړي ، اويا به يې څوک مسؤليت په غاړه واخلي ، الله تعالی فرمايي چې:

»اې د ايمان خاوندانو ! تاسې ټول د خپلو ځانو پخپله مسؤلين ياست. که چيرې تاسې هدايت ومومئ نو د بل چا ګمراه کيدل تاسې ته کوم زيان نه شي در رسولې.« (المائده: ۵/۱۰۵)

اوبيا فرمايي چې:« د هغه څخه به بل کوم ظالم وي چې درواغ خبرې جوړې اوبيا يې الله ته منسوبوي يا د الله رېښتونې خبرې درواغ وګڼي. دې خلکو ته به د نصيبونو ليکلې ور رسيږي ، ان تر دې چې زمونږ ور لېږل شوې ملايکې د هغوې د روحونو د قبضولو په خاطر راشي او ووايي چې چې هغه چيرې دې چې تاسې د الله تعالی پرته را بلل ؟ ځواب به ورکوي چې هغوې ټولو مونږ پرې ايښي يو . په دې توګه به هغوې پخپله د خپلو ځانونو پر خلاف ګواهي ورکوي چې دوې کفر کاوه ،حکم به وکړل شي چې تاسې هم د پيريانو او انسانانو د هغو ډلو سره يو ځاې د جهنم ته ورننوځئ چې له تاسې مخته تير شوي. کله چې يوه ډله په جهنم کې ور واچول شي نو هغوې به د خپل ځان په څير بلې ډلې باندې لعنت وايي ان تر دې چې ټول به په هغه ځاې کې سره را ټول کړل شي ، وروسته راتلونکې خلک به د مخکې تيرو شوو خلکو په اړه وايي چې اې زمونږه پروردګاره ! دا هغه خلک دي چې مونږ يې ګمراه کړي وو ، دوې ته د اور دوه هومره عذاب ورکړې. حکم به وشي چې د ټولو له پاره دوه هومره عذاب دې مګر تاسې پرې نه پوهيږئ ، بيا به هغه تيرشوي خلک د خپل ځانه وروسته راغليو خلکو په اړه وايي چې تاسې ته پر مونږ باندې هيڅ ډول فضيلت نه دې په برخه. (تاسې پخپله ګمراه کيدل غوښتل مونږ له تاسې سره څه کړي دي ؟) نن د خپلو کړنو سزا و څکئ.« (الاعراف: ۳۹-۷/۳۷)

غور وکړئ چې هيڅ بهانه به نه په کار يږي ، ګمراه کونکې به په عذاب کې را ګير وي ، خو د هغه فرمانبردار به د کومې بهانې يا حيلې په اساس خوندي پاتې نه شي. هيڅوک به د هغه د حال پوښتونکې نه وی. د پيرۍ اومريدۍ دغه دعوې به درې ورې شی لکه چې الله تعالی فرمايي چې:

»هغه وخت چې فرمانبرداری کونکې خلک د خپلو فرمانبردارانو څخه بې زاره شي. عذاب به په خپله مخه کې ويني او د هغوې خپل منځې اړيکې به پرې کيږی. فرمانبرداران به ورته وايي چې: هاې افسوس: که چيرې يو ځل بيا مې دنيا ته پريږدئ نو مونږ به د هغو خلکو څخه همداسې بيزاره شو لکه څنګه چې هغوې نن زمونږ څخه بيزاره دي. په همدې توګه به الله تعالی هغوې ته د هغوې کړچار ور وښيي او د هغوې په زړونو کې به حسرت او افسوس وي او هغوې به په هيڅ توګه د دوزخ د اور څخه بيرون نه شي.« (البقرة: ۲/ ۱۶۷-۱۶۶)

نن د همدې خلکو د دکانونو چلونکې وګړي، چې د همدې درواغجنو دعوې کونکو د تائيد له پاره د (ژوندې دې وې) نعرې وهي ، بايد خبر اوسي چې هغه ورځ به ډيره سخته وی چې په اړه يې الله تعالی فرمايي:

»په هغه وخت کې چې ظالم د غم په اساس خپل لاسونه چيچي ، وايي به چې اې افسوس ! زه د رسول الله صلی الله عليه وسلم په قدم تلم ، هاې افسوس ! چې فلان شخص مې خپل همناستي نه وې غوره کړې ، وروسته ما ته ذکر (قران) هم راغلې و ، (خو زما همناستي) زه ګمراه کړم ، شيطان خو انسان په هلاکت کې اچوي ،بيا به رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي چې: زما پروردګاره ! زما دې قوم دا قران د غسې ايښې و ، لکه چې هغوې بلکل پرې ايښې وي.« (الفرقان: ۳۰-۲۵/۲۷)

د الهي احكامو او نبوي تګلارې شاته غورځونكي او د ړانده تقليد پسې تلونكې او په هغې باندې خپل ځان ځارونكې دې نن هم په خپلو اعمالو باندې نظر وكړي .

قران پاک دا ويرونكې حالت داسې انځوروي :

»كاشكې ! چې ته مجرمين په هغه حالت كې ووينې چې هغوې د خپل پروردګار تر مخ ټيټ سر ولاړ وي او وايي چې : اې زمونږ پروردګاره ! مونږ و ليدل او وموكتل. بس يو ځل بيا مونږ دنيا ته بيرته ستانه كړه تر څو مونږ نيک او صالح اعمال تر سره كړو . بې شكه چې مونږ ته يقين تر لاسه شوې دې « .

)السجده: ۳۲/۱۲ (

مه هيروئ ! چې دې نړۍ ته يو ائې يو ځل راتلل دي. زمونږ د پيغمبر صلي الله عليه وسلم وينا ده چې مولانا حالي په خپل مشهور كتاب « مدو جزر اسلام »كې چې په (مسدس حالي) مشهور شوې دې ، داسې را خستې ده چې:

غنيمت هے صحت ، علالت سے پهلے	فراغت ، مشاغل كے كثرت سے پهلے

جوانی ، بڑهاپے كے زحمت سے پهلے	اقامت ، مسافر كې رحلت سے پهلے

فقيري سے پهلے غنيمت هے دولـــت	جو كرنا ہے كرلو كه تهوڑی ہے مهلت

»دناروغتيا دمخه روغتيا غنيمت دې ، او د زياتو مصروفيتونو دمخه فراغت غنيمت دې .

ځواني د زړښت د زحمت نه مخته ، او دمسافرت د رحلت نه مخته اقامت غنيمت دې .

د فقيري څخه دمخه مال او دولت غنيمت دې نو هغه څه چې غواړې ويې كړې ، وبی كړه چې همدا مهلت دې«.

او كه نه په ناهيلۍ كې غم او غصه دهيچا په كار نه راځي ، لكه څنګه چې الله تعالي فرمايي:

كافران به وايي چې: اې زمونږه پروردګاره ! مونږ ته د پيريانو او انسانانو څخه هغوې را څرګند كړه چې مونږ يې ګمراه كړي و تر څو مونږ هغوې د خپلو پښو لاندې كړو او ذليله او خوار يې كړو «.

)حم السجده: ۴۱/۲۹(

همدا راز فرمايي چې :

»هغه ورځ چې د هغوې مخونه د اور په لور واړول شي ، نو وايي به دوې چې: هاې افسوس ! چې مونږ د الله او د هغه د رسول فرانبرداري كولې ، وايي به چې اې زمونږ پروردګاره ! مونږ د خپلو سيدنانو او پيرانو فرمانبرداري كوله ، هغوې مونږ د سمې لارې څخه بې لارې كړو ، اې پروردګاره ! هغوې ته دوه هومره عذاب وركړه او په هغوې ډير زيات لعنت وكړه . »(الاحزاب: ۶۶-۶۸/۳۳(

همدا راز الله تعالې فرمايي چې:

»کاشکې چې ته دهغو ظالمانو هغه حال ووينې چې هغوې دخپل رب ترمخه ولاړوي ، هغوې به يو په بل الزام لګوي ،کمزورې او تر فشار لاندې خلک به ځواکمنو او متکبرو خلکو ته وايي چې: که چيرې تاسې نه واست نو مونږ به مؤمن واى. دا جابر او مغروره خلک به ورته ځواب ورکړي چې: ايا هغه وخت چې تاسې ته هدايت راغلې و نو مونږ ترې منه کړې وئ ؟ بلکه تاسې په خپله مجرمين ياست ، بيا به کمزورې او بې وسې خلک دغو مغرور خلکو ته ووايي چې: همدا تاسې وئ چې شپه او ورځ به مو له مونږه سره مکر او فريب کاوه او مونږ ته مو د الله سره دشرک او کفر کولو حکم کاوه. کله چې دا دواړه ډلې عذاب ووينې نو خپله شرمندګې به پټه کړي. » (سبا: ۳۳-۳۱/۳۴)

زما په خير انسانانو!

»دا قافله له دې ځايه تلونکې ده ، دهغه وخته ووېرېږئ چې ستاسې ترمخه را روان دې «

هغه به د نفسا نفسي او دخپل ځان په اړه د فکر کولو وخت وى ، هيڅوک به دهيڅا مسؤليت نه قبلوي ، نن چې مونږ دکومو درواغجنو دعوا کونکو ملاتړ کوو همغوې به له مونږه په هغه ورځ بيزاره وي او حکم به وشي چې :

»را تاو شئ دهغوظالمانو څخه ، دهغوې دملګرو اودهغوې څخه چې دوې د الله څخه پرته معبودان ګڼل. دوې ته د دوزخ لاره وروښيئ ، لږ څه هغوې تم کړئ ! دهغوې څخه پوښتنه کيږي چې: په تاسو څه شوي وو ؟اوس ولې يو دبل مرسته نه شئ کولې ؟ بلکه په دې ورځ به دوې ډير زيات فرمانبرداره وګرځي ، بيا به دوې يو بل ته مخ کړي او ترې وبه پوښتي چې: همدا تاسو وئ چې پر مونږ باندې دخپل ځواک په زور را ختلئ ، هغوې به ځواب ورکړي چې: تاسې په خپله بې ايمانه وئ ، مونږ ته په تاسوباندې څه ډول غلبه را په برخه وه ؟تاسو خو پخپله باغيان واست ، نن زمونږ د پروردګار فرمان پر مونږ باندې حق ثابت شو. مونږ په عذاب کې ککړ يو ، مونږ تاسې بې لارې کړئ ځکه چې مونږ په خپله لارورکي وو. » (الصفت: ۲۳-۲۲/۳۷)

»ماته په دغه دروند انسان باندې خندا راځي غلطۍ په خپله کوي او لعنت په شيطان وايي«

خو دا ټول عذرونه به هسې عبث وګرزي ، لکه چې الله تعالې فرمايي:

»او کله چې دا خلک د الله تعالې ترمخه را بربنډ شي ، نو هغه وخت به ددوې څخه هغوې چې په دنيا کې کمزورې وو ، هغو خلکو ته چې ددوې څخه يې ځانونه غټ ګڼل وايي چې مونږ خو ستاسو فرمانبرداره وو. ايا تاسې زمونږ څخه دالله د عذاب لږ څه برخه لرې کولې شئ ؟ هغوې به ورته ووايي چې: که چيرې الله مونږ ته لار ښوونه کولې نو مونږ به هم تاسو ته لارښوونه کړې واې. نن که مونږ صبر وکړو او که بې صبري ، يو برابر دي ، زمونږ د تيښتې له پاره کومه لاره نه شته. کله چې پريکړه وشي نو شيطان به ووايي چې: هغه وعده چې الله له تاسې سره کړې وه هغه ريښتونې وه. ما هم له تاسو سره وعده کړې وه خو ما د وعدې مخالفت وکړ. ماته په تاسې باندې هيڅ ډول غلبه نه وه را په برخه. ددې پرته چې ما تاسو ته بلنه درکړه اوتاسې هغه ومنله. نن تاسې ما مه ملامتوئ ، بلکه خپل ځانونه ملامته کړئ ، نن نه زه ستاسې فرياد ته رسيدلې شم او نه تاسې زما فرياد ته. دا چې تاسې زه د خداې سره شريکولم نو زه دهغې څخه برى الذمه يم ، بې شکه چې د ظالمانو له پاره دردناک عذاب دې.» (ابراهيم: ۲۲-۲۱/۱۴)

دا تکرار به جاري وي ، خو هیڅوک به هم مسؤلیت نه مني او نه به دوې د عذاب څخه خلاصی و مومي ، الله تعالې د همدا ډول خلکو په اړه فرمايي چې:

»او کله چې دا خلک په دوزخ کې یو د بل سره په جګړه کې وي ، هغوې چې په دنیا کې کمزورې وو ، د خپله ځانه هغه غټو ته به وايي چې مونږ خو ستاسې فرمانبرداره وو . ایا تاسې د اور لږ څه برخه له مونږه څخه لرې کولې شئ ؟ مغروران به ورته ځواب ورکړي چې مونږ ټول په همدې کې یو او الله د بندګانو په اړه پریکړه کړې ده. د دوزخ خلک به د جهنم د ساتونکو څخه غوښتنه وکړي: چې تاسې خپل پروردګار ته دعا وکړئ چې زمونږ عذاب تر یوې لمحې پورې لږ راکم کړي. هغوې به ځواب ورکړي چې ایا ستاسې رسول تاسې ته واضحه دلایل نه و راوړي ؟ هغوې به وو ایي چې : راوړي يې وو. بیا به هغوې ځواب ورکړي چې: اوس نو تاسې په خپله دعا وکړئ ، خو د ظالمانو دعاوې به هسې خوشې ولاړې شي.« (المؤمن: ۵۰-۴۷/۴۰)

لږ څه غور وکړئ ! د مشرک انجام ووینئ ، هغه تل د خپله پروردګاره مایوسه او ناهیلې اوسي. د نورو په واسطه د دعاوو کولو عادت هلته هم نه پریږدي ، هغوې نه الله تعالې خپل پروردګار ګڼلې او نه يې ترې په خپله د دعا کولو ضرورت احساس کړې دې. هملته هم وايي چې تاسې خپل پروردګار ته دعاوکړئ ، دوې به همداسې د درد په حالت کې ټکرې خوری او ګرځی به. د یوې دروازې څخه به ناهیلې کیږی او د بلې دروازې دره به ورټکوي ، او د هغې ځایه څخه يې د مراد د نه ترلاسه کیدو وروسته بلې لورې ته درومي ، شیطان په مشرکانو باندې داسې سپریږي چې شرک ورته په خپله توحید تر ستر ګو کیږي .

دا مه هیروئ ! چې الله تعالې یواځې او یواځې یو ذات دې چې د خپل بنده څخه شرم کوي ، کله چې د هغه بنده د هغه څخه سوال کوی هغه يې خالي لاس نه پریږدي. نن هم وخت دې چې که چیرې تاسې ټول عمر د شرک په ګند کې تیر کړې وي ،توبه وکړئ ، بیرته راستانه شئ ، نو الله تعالې به ډیر غفور او رحیم و مومئ.

د الله د رحمت نه مه ناهیلي کیږئ:

ګورئ ! الله تعالې خپل دوست او حبیب صلی الله علیه وسلم ته وايي چې:زما بندګانو ته زیرې ورکړه چې:

»اې زما بندګانو ! چې په خپلو ځانونو مو تیرې کړې ، د الله د رحمت نه مه ناهیلي کیږئ ، الله ټول ګناهونه ښښي ،بې شکه هغه غفور اورحیم دې. د خپل پروردګار په لور را واوړئ او د هغه مطیع او فرمانبرداره اوسئ ، مخکې له دې چې تاسې په عذاب کې را و نښلئ نو بیا به نه ستاسو کوم یار وی او نه مدد ګار. هغه څه چې ستاسې د پروردګار له اړخه نازل شوې دې ، د هغې څخه د ښو خبرو پیروي وکړئ ، پخوا له دې چې تاسې په ناڅاپي توګه په عذاب کې اخته شئ او تاسې ته وهم وګمان هم نه وی. بیا داسې نه وي چې ستاسې څخه کوم یو پښیمانه شی او وايي چې: هاې افسوس ! ما د الله په اړه تقصیر کړی و بلکه زه خو هسې د ټوکو کونکو په ډله کې شامل شوې وم. بیا وو ایي چې که چیرې ماته الله هدایت کړې واې نوزه به د پرهیزګارانو څخه واې. اویا کوم یو ستاسې څخه عذاب ووینې نو وایي چې: هاې افسوس ! که چیرې ماته د یو ځل بیا ستنیدو فرصت ترلاسه شی نوزه به د نیکۍ کونکو څخه وګرځم« (الزمر: ۵۸-۵۳/۳۹)

د زړه څخه دا غلطه انګيرنه وکاږئ چې د الله تعالې په فرمانبردارۍ کې به تاسې ته کوم زيان درورسيږي ، په قران پاک کې الله تعالې د خپلو فرمانبرداره بندګانو سره د دنيا دښايسته کولو وعده هم کړې ده. راځئ دغه آيت دنمونې په توګه ولولئ ، الله تعالې فرمايي چې:

»که چيرې دې د کليو خلکو ايمان راوړې واې او پرهيزګاري يې خپله کړې واې ، نومونږ به پر هغوې داسمان اوزمکې دبرکتونو دروازې پرانستې واې ، خو دوې درواغ ګڼې او مونږ هغوې دهغوې داعمالو په بنسټ را نيسو . »(الاعراف: ۷/۹۶)

ووينئ ! په دنيا کې نن ددولت اومال د ډيرښت سره سره بياهم د زړه سکون نا پيدا دې. ددې علت دادې چې دخلکو د نافرمانيو په اساس الله تعالې دبرکتونو دروازې بندې کړې دي ، اودهغه کار څخه چې الله برکت لرې کړې نو سکون او اطمينان به په کې څه ډول را پيدا شي ؟ تاسې ددې فرمانبردارۍ ميوې په دنيا کې هم تر لاسه کولې شئ او په قيامت کې هم. هغه ځاې کې چې د تيارو پسې تيارې وي او دخپلو نيکو اعمالو د رڼا پرته نوره رڼا نه تر سترګو کيږي ،لکه څنګه چې دالله تعالې فرمان دې:

»په هغه ورځ به ته مؤمن نارينه او مؤمنې ښځې وويني چې دهغوې نور به دهغوې مخې او دواړو اړخونو ته ځغلي ، هغوې ته به وويل شي چې تاسې ته دهغوې جنتونو زيرې درکول کيږي چې نهرونه په کې روان دي ، تاسو به هلته تل تر تله اوسئ ، دا ډيره ستره بريا ده. په دې ورځ به منافق نارينه او منافقې ښځې دايمان خاوندانو ته وايي چې: زمونږ لورې ته خو يو نظر وکړئ تر څو مونږ هم ستاسې له رڼا او نور څخه ګټه واخلو. هغوې ته به وويل شي چې شاته ولاړشئ ، دخپل ځان له پاره دبله کومه ځايه رڼا را وړئ، په دې وخت کې به ددوې تر منځه يو ديوال و درول شي ، په هغې کې به يوه دروازه وي ددې دروازې دننه به رحمت وي اوبهر به ترې عذاب. دغه دنوره بې برخې به هغو دښه نصيب خاوندانو(خوشنصيبو) ته اواز کوي اووايي به چې: ايا مونږ له تاسې سره يو ځاې نه اوسيدو ؟ هغوې به ځواب ورکړي چې ولې نه. خو تاسو خپل ځانونه په فتنه کې اچولې و. تاسو انتظار کاوه او په مصلحتونو کې را نښتي وئ ، تاسو هغو دروا غجنو هيلوپه دوکه کې اچولي واست. ان تردې چې د الله حکم راغې. تاسې هغو فريب ورکونکو د الله په اړه په فريب کې واچولئ ، نن به له تاسې اوکافرانو څخه هيڅ ډول فديه(بدله) و نه منل شي. ستا سې د اوسيدو ځاې اور دې.(تاسې خو هيڅکله هم الله د مولا په څير نه و منلې) نن همدا دوزخ ستاسې مولا دې اودا بدترين انجام دې.. ايا د ايمان په دعوا کونکو باندې تر اوسه پورې وخت نه دې راغلې چې دهغوې زړونه د الله په ياد کې ويلي شي اودهغه د نازل کړي شوي حق تابعداري وکړي اودوې دهغو خلکو په څير و نه ګرځي چې پخوا ورته کتاب ورکړل شوې و ، اود وختونو په تيريدو سره دهغوې زړونه سخت شول اودهغوې څخه ډيرکي يې فاسقان وګرزيدل. » (الحديد: ۱۲-۵۷/۱۲)

درب العالمين سره عهد و پيمان اودهغې غوښتنې:

الله تعالې د انسانانو د پيدا ايښت تر مخه دهغوې څخه يوه ژمنه اخستې وه اوهغه داوه چې ذکر يې الله تعالې به قران کريم کې داسې کړې دې:

» الست بربکم» ايا زه ستاسې رب نه يم ؟ په هغه وخت کې ټولو ويلي وو چې:« ولې نه ! اې زمونږه پروردګاره !» په هغه وخت کې ټولو درب په ربوبيت باندې اقرار کړې و .

يعنې د الله تعالې په ربوبيت باندې اقرار کول دانسانانو په فطرت او وجدان کې داخل دي. نو دالله تعالې ددې ربوبيت مطلب او غوښتنه څه ده ؟

همدا چې انسان په خپله نه پيدا کيږي ، بلکه هغه د کائيناتو خالق پيدا کړې دې. او هغه يې هسې د لوبې او تماشې له پاره نه دې پيدا کړې بلکه د يوه مقصد له مخې يې هغه ته وجود ورکړي او هغه مقصد دالله تعالې عبادت او اطاعت دې.

اوس ددې ربوبيت مطلب او غوښتنه داده چې: انسان يواځې دهمغې عبادت وکړي او دهمغې اطاعت وکړي. دالله تعالې پرته دبل چا عبادت هم جايز نه دې او د اطاعت حق لرونکې هم يواځې اويواځې الله تعالې دې.

دالله تعالې پوښتنه:

الله تعالې له تاسې څخه يوه پوښتنه کړې ده:

»ايا الله دخپل بنده له پاره کافي نه دې؟« (الزمر: ۳۹/۳۶)

له تاسې سره ددې پوښتنې له پاره څه ډول ځواب شته ؟ په خپل ژوند يو نظر وکړئ ، هغه د رحمانيت د صفت لاندې تاسې ته څومره نعمتونه درکړي دي ، اعلان کوي چې له ماڅخه د غوښتونکو له پاره زما رحيميت ځانګړې دې :

»او هغه څه چې تاسې وغوښتل ، درموکړل. او که چيرې تاسې د الله د نعمتونو حساب وکړئ ، هيڅکله به يې ونه کړاې شئ. يقينا چې انسان ډير بې انصافه اونا شکره دې.« (ابراهيم: ۱۳/۳۴)

ولې دومره بدګماني ؟او دا دومره صدقې او واسطې د څه له پاره ؟

وما علينا الا البلاغ

لنډيز:

درنو لوستونکو ! هر څومره لنډيز چې ما کولې شو هغه مې وکړ. ويريدم چې خبره به را څخه اوږده شي. او که نه داخبرې پاې ته رسيدونکې نه دي. هغه څه چې دقران د لوست نه وروسته ما زده کړي هغه مې ستاسو تر مخ کيښودې خو شونې ده چې په ځينو ځايو کې به ما د قران مفهوم په سهي توګه نه وي وړاندې کړې. الله تعالې دې ښښنه وکړي ،خو که چيرې کوم داسې ځاى وي نو ماته د يوه ليک په ذريعه خبر راکړئ ، خو که چيرې زما خبره سهي وي نو ستا سو څخه غواړم چې د انصاف غوښتنه پوره کړئ او هغه داډول چې د ډيرو نه ډيرو خلکو ته دا پيغام ور ورسوئ ، اوزما له پاره دخير دعا وکړئ.

زه نه دعلم خاوند يم او نه دعلم دخاوند کيدو کومه دعوا کوم. خو که چيرې ريښتيا خبره يوه جاهل اوناپوه انسان هم وکړي ، دهغې منل د عقل د خاوندانو کار دې.

ستاسو د دعاوو غوښتونکې :

بشیر احمد لودهي، (بې-اې ، بې ایډ(

فتح ګړهـ ، سیالکوټ ،۲۵ فروري ۱۹۸۸

ژباړه: قریب الرحمن سعید

ناروې ، اوسلو : ۸ جنوري ۲۰۱۱

دقريب الرحمن سعيد په اړه

د ویکیپېډیا لخوا

قريب الرحمن سعيد (۲۰ د جون ۱۹۵۲) د ننګرهار ولايت يو تکړه ژورنالست، سياسي کارپوه، ليکوال او ژباړونکی دی. هغه په افغانستان کې دننه او د افغانستان نه دباندې په افغاني رسنيو کې منظمې ليکنې هم خپرې کړې او د نورو ژبو نه يې يو شمېر کتابونه هم پښتو ژبې ته ژباړلي دي.

د قريب الرحمن سعيد پخوانی تخلص مولوي زاده ؤ چې د جهاد په وختونو کې يې سعيد غوره کړی. هغه د مولوي ګل رحمن ديوبندي زوی دی. نوموړی د افغانستان د ننګرهار ولايت د روداتو د ولسوالۍ په شارسول کلي کې زېږېدلی دی. د نوموړي پلار مولوي ګل رحمن ديوبندي د خپل وخت يو لوی عالم، ښه ليکوال او شاعر ؤ.

خپلې لومړنۍ زده کړې يې د روداتو د ولسوالۍ د احداد په لومړني او منځني ښوونځي کې سر ته رسولي بيا د ننګرهار ليسې نه يې د ۱۲ ټولګي بريليک اخيستی. د لوړو زده کړو پيل يې د کابل په پوهنتون کې د ساينس فاکولتې د کيميا او شمېرپوهنې په څانګه کې کړی چې په ۱۹۷۵ ز. کال کې له همدغې پوهنځي نه بريالی راوتلی. تر دې وروسته په ۱۹۸۴ ز. کال کې يې د لندن په سټي يونيورسټي (د لندن د ښار پوهنتون) کې د ژورناليزم ۸ اونيزه کورس بشپړ کړی چې په دې څانګه کې يې د ماسټرۍ تر کچې کورسونه لوستي دي. په ۲۰۰۸ ز. کال کې په ناروې کې د اوسلو په پوهنتون کې د ټولنيزو پوهنو د پوهنځي څخه د سياسي او ټولنيز اقتصاد دوهم ليسانس ترلاسه کړی او دم مهال په همدې څانګه کې خپل د ماسټرۍ د بريليک په لاس ته راوړلو بوخت دی.

1. د ننګرهاد د ولايت د روداتود ولسوالۍ د احداد په ليسه کې د کيميا اوریاضې استاد .

2. دلیږد په ديار کې پر افغانستان کې د روسي پوځ د يرغل پر خلاف د نړيوالو رسنيو سره د اړيکو مسئول .

3. د مطبوعاتو او معلوماتو (Press and information) د دفتر عمومې مشر .

4. د هجرت د اردو ژبې مجلې بنسټ ايښوونکې او مسئول مدير .

5. د افغان خبرې اژانس (Afghan News Agency ANA) بنسټ ايښوونکې او عمومې مشر

6. د اوه ګوني يووالي (دافغانستان دمجاهدينو د اسلامي اتحاد) وياند .

7. د روزنيزه او ټولنيزه مؤسسو او په ځانګړې توګه د مهاجرينو د کوچنيانو د فعالو سره يو فعاله ونډه اخستونکې .

8. د افغانستان د حزب اسلامي د اجرائيه شورا غړی ، د دې ګوند د فرهنګي کميټې مشر او د همدې ګوند وياند .

9. د افغانستان د عظمې صدارت د مطبوعاتو عمومې رئيس او د صدراعظم وياند .

10. د اطلاعاتو او کلتور د وزارت د کميسيون رئيس او د دغه وزارت سرپرست وزير. او اوس

11. په اروپا کې د حزب اسلامي افغانستان د سولې د جرګګۍ مشر.

ځانګړې وړتوبونه

قريب الرحمن سعيد د لندن په (Kingsway-Princeton college) کالج کې د انګليسي ژبه زده کړې همدا راز په ۱۹۹۱ ز. کال کې د امريکا د نبراسکا د پوهنتون د سکالرشپ له مخې د انګليسي ژبې د زده کړې کورسونه بشپړ کړې. هغه د خپلې مورنۍ ژبې تر څنګ په فارسي، عربي، اردو، انګريزي او ناروېژي ژبو ښه پوهېږي او خپلې ليکنې هم پرې کولای شي.

د استاد قريب الرحمن سعيد نورې پښتو ژباړې:

1. اسلامي سيات.(مولانا ګوهر الرحمن«رح») (چاپ شوی(

2. اسلامي رياست.(مولانا ابو الاعلي مودودي «رح»)(د چاپ لاندې(

3. خلافت او ملوکيت..(مولانا ابو الاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی(

4. پرده ..(مولانا ابو الاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی(

5. د حديثو د انکار نه د قران تر انکاره پورې. (مولانا عبد السلام رستمي «رح»)(چاپ شوی(

6. دنبوت پائ. (مولانا عبد السلام رستمي «رح»)(د چاپ لاندې(

7. دصلاح الدين يوبي ريښتنې پيښې (د ايمان پلورونکو داستان) (التمش) (د چاپ لاندې(

8. د رسول الله(ص) د انقلاب حکمت.(سيد اسعد ګيلاني «رح»)(چاپ شوی(

9. يو شمير نورې کوچنۍ رسالې (په اردو او پښتو ژبو) چې نومونه يې زما په ليکنو کې کتلائ شئ.

10. د بايزيد يلدرم تاريخي په زړه پورې ناول.

11. د سلطان علاو الدين خلجيي په زړه پورې ناول.

12. د شيرشاه سورې مشهور ناول (همدا اوس د ژباړې لاندې دې(

13. لاسوندونه او وثيقې: د رسول الله ص له وخته تر راشدينو خلفاؤ پورې (ترچاپ لاندې دې(

14. زمونږ آند (همدا اوس دکار لاندې دې(

15. مونږ او توحيد د بشيراحمد لودهي ليکنه (همدا اوس دچاپ لاندې ده(

16. زيات شمير پښتو مضامين او دانګليسي او د اردو ژبو څخه ژباړل شوې او هم په انګليسي ژبه سياسې شننې ، مقالې او ليکنې چې په پښتو او نګليسي ژبو ورځپاڼو او يو شمير اونيزو او مياشتنيزو کې خپاره شوې دي(په خواشينۍ سره چې ريکارډ يې له ژباړن سره نشته(.

پـــای